

Bistriški odmevi

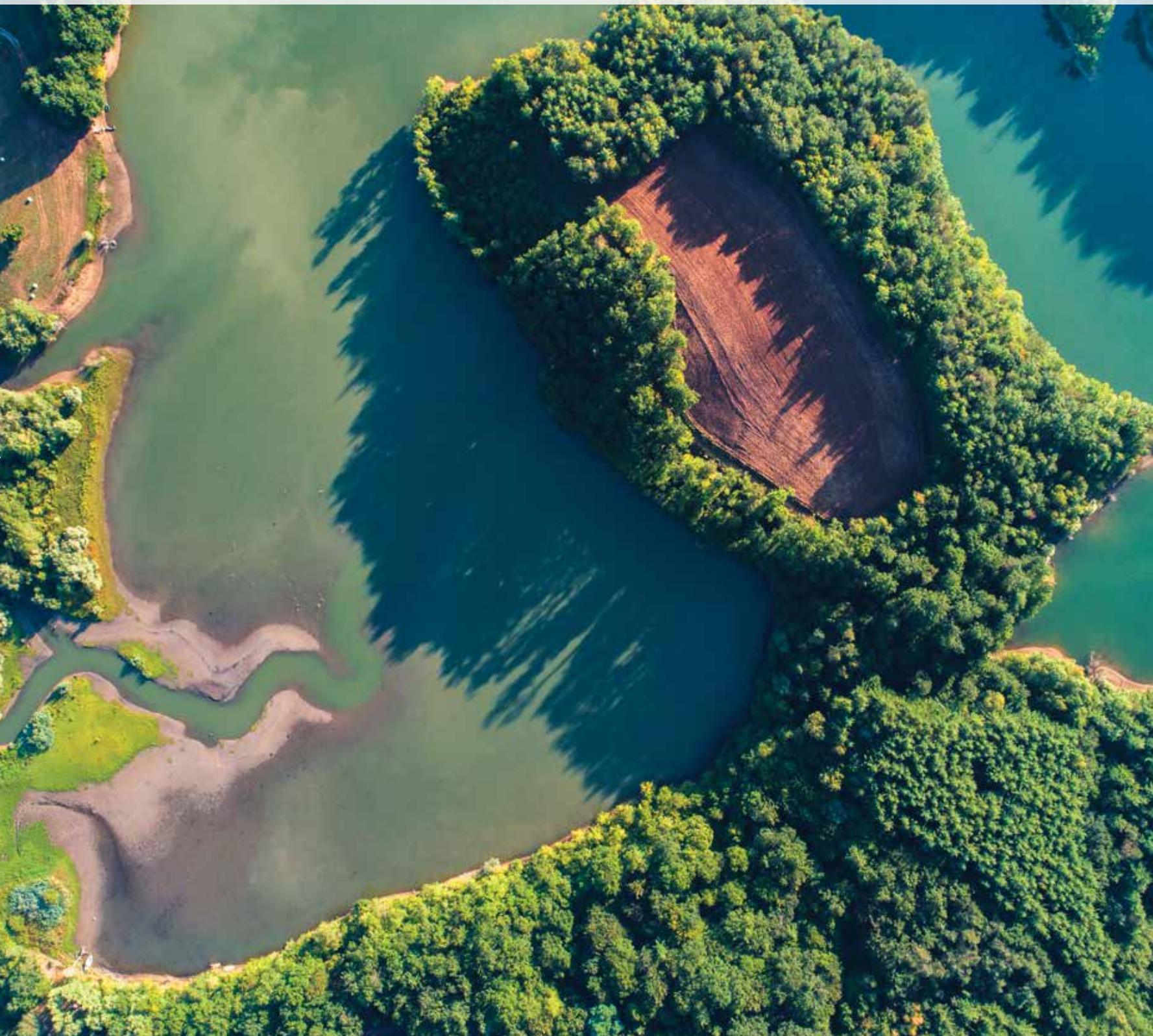
glasilo Občine Ilirska Bistrica

| marec 2023

| št. 109

| 5300 izvodov

| brezplačno

INTERES PO STANOVANJIH
V OBČINI IZJEMEN

DAMJANA KINKELA
JE ONA 2022

KAJ MORAMO STORITI, DA BOMO PRIVLAČNI
ZA TURISTE?

OBČINA ILIRSKA BISTRICA NA DOBRI POTI, DA POSTANE OKOLJU PRIJAZNA OBČINA

Ilirskobistriški občinski svet je potrdil odlok o subvencioniranju komunalnega prispevka za mlade in mlade družine ter tako resno pristopil k problematiki odseljavanja mladih iz domače občine. Cilj vseh nas je, da mlade obdržimo doma in jim z različnimi ugodnostmi aktivno pomagamo rešiti stanovanjski problem. Na mladih svet stoji in naša dolžnost je, da se po najboljših močeh potrudimo, da bo naša občina postala stalno bivališče in ne zgolj spalno naselje mlajših generacij, ki si svoj kruh služijo izven občinske meje.

K ohranjanju čistega okolja, ki ga bomo prepustili našim zanamcem, vsekakor sodi tudi urejena in učinkovita komunalna infrastruktura. Tudi Občina Ilirska Bistrica sledi novodobnim smernicah, ki narekujejo vgradnjo malih čistilnih naprav, ki so prijazne do okolja in njihovih uporabnikov. Subvencije se obetajo tako za posamezne stanovanjske enote kakor tudi za skupno malo komunalno čistilno napravo, ki si jo delijo večstanovanjske enote ali več stavb z eno napravo.

Sofinanciranje varnega odstranjevanja zdravju škodljivih azbestnih kritin bo občanke in občane spodbudilo k naprednejši skrbi za čisto okolje. JP Komunala Ilirska Bistrica bo poskrbela za varen prevzem in odvoz ter skladiščenje dotrajanih kritin, uporabnik pa bo upravičen do kar 80-odstotnega sofinanciranja stroškov deponiranja. Omenjeni pravilnik bo spodbudil občanke in občane, da si dotrajano azbestno strešno kritino nadomestijo z okolju prijazno streho, ki bo prispevala k bolj zdravi klimi v bivalnih prostorih.

Zdravega življenjskega prostora pa ni brez neokrnjenega naravnega habitata, zato so občinski svetniki podprli predlog Parka Škocjanske jame, ki predvideva širitev prehodnega območja Biosfernega območja Krasa in porečja Reke v ilirskobistriški občini. To pa v praksi pomeni, da nam je mar za naše okolje in da si bomo še naprej prizadevali za ohranjanje raznovrstnosti in naravnih danosti. Široko se nam odpirajo vrata za sodelovanje na evropskih razpisih za varstvo okolja, širitev območja pa je tudi izvrstna priložnost za krepitev lokalnih ponudnikov domačih izdelkov in storitev, izoblikovanje turističnih produktov in sodelovanje ter izmenjavo izkušenj in dobrih praks posameznikov.

Se zavedamo v kakšnem okolju živimo? Pijemo vodo iz pipe, dihamo svež zrak in živimo v majhnem koščku raja. Kaj bi drugi dali za delček našega življenja?!

Drage občanke in občani, čas je, da se pričnemo zavedati, kako zelo smo lahko srečni v svoji majhnosti, ki je dejansko prednost in ne slabost. Poskrbimo za svoje okolje, počistimo pred svojim pragom in prispevajmo k čistejši ter bolj urejeni okolici, ki bo naš steber za nadaljnjo nadgradnjo!

Tjaša Kaluža, odgovorna urednica

AKTUALNO

Obrazložitev spremembe cen storitev gospodarskih javnih služb za gospodinjstva	3
Interes po stanovanjih v občini izjemen	5
Proračun občine Ilirska Bistrica za leto 2023	6
4. seja občinskega sveta: subvencije za čisto okolje in prvi korak k reševanju stanovanjske problematike mladih	8
Za zeleni prehod: energetski prihranki v dveh občinskih stavbah bodo znašali več kot 300 tisoč evrov letno	9
Vodovod od Harij proti občinski meji v intenzivni gradnji	10
Ruševskih 70	11
»Glas za širitev Biosfernega območja, je glas za ljudi«	12

VARSTVO OKOLJA

Neodgovorno odlaganje odpadkov v naravno okolje	13
Urejanje vegetacije ob občinskih cestah	14
Brezplačna akcija zbiranja nevarnih odpadkov iz gospodinjstev	15
Zero Waste in vzpostavitev centra ponovne uporabe	17

ODMEVI IZ NAŠIH KRAJEV

Damjana Kinkela je Ona 2022	18
Slavnostni podpis pogodbe o financiranju gasilske dejavnosti v letošnjem letu	20
Kaj moramo storiti, da bomo privlačni za turiste?	21
Knežan Janez Kastelic je prejemnik srebrnega znaka Civilne zaščite za zasluge	22
»Zšam Ilirska Bistrica« v novo mandatno obdobje z jasno vizijo	24
Prvo stoletje gospe Cvetke Milotić z Janeževega Brda	27
Kako je nastal Mišek Bami?	29
Na ogled rokodelske mojstrovine domačih ustvarjalcev	29

SOCIALNO VARSTVO IN ZDRAVJE

Cepljenje KME	30
»Društvo diabetikov Ilirska Bistrica« v letu 2022	31
Vadba za bolnike s pljučnimi obolenji in alergijami tudi v Ilirski Bistrici	31

RAZVEDRILO

April – bralnokulturni mesec v občini Ilirska Bistrica	32
»Fantje spod Šilentabra« navdušili v Ilirski Bistrici	32
Radi beremo! Tudi župan dr. Gregor Kovačič	33
Premierni nastop domačega jazz tria »Mind Tree«	34
Prva pomoč pri psu	36

ŠOLSTVO IN ŠPORT

Z rimami srca in ritmi sveta do srebrnega in zlatega Cankarjevega priznanja	39
Ilirska Bistrica bo prvič v zgodovini partner dirke po Sloveniji	41

RAZVEDRILO

Nagradna križanka Bistriških odmevov	44
--------------------------------------	----

Vaše prispevke za novo številko ali geslo nagradne križanke pričakujemo najpozneje do 23. aprila 2023 na elektronski naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si.

Bistriški odmevi – glasilo Občine Ilirska Bistrica

Izdajatelj: Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **Odgovorna urednica:** Tjaša Kaluža | **Uredniški odbor:** Boštjan Primc, Maja Uljan, Milivoj Kaluža, Tadej Primc, Kaja Prosen, Mia Valenčič, Petar Bacio | **Sedež uredništva:** Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica | **E-naslov:** odmevi@ilirska-bistrica.si | **Lektoriranje:** Tamara Rojc razen oglasnih vsebin | **Grafična priprava in tisk:** PRESENT d.o.o., Dolenjska cesta 43, 1000 Ljubljana | **Naklada:** 5300 izvodov | **ISSN** 2536-2917 | Glasilo brezplačno prejmejo vsa gospodinjstva v občini Ilirska Bistrica. | Uredništvo si pridružuje pravico krajšanja prispevkov in spremembe naslovov. Prispevkov ne honoriramo. | **Fotografija na naslovnici:** Jošt Gantar

OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE CEN STORITEV GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB ZA GOSPODINJSTVA

Kot že veste, so se s 1. februarjem letos spremenile cene storitev gospodarskih javnih služb. V JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o., (v nadaljevanju: izvajalec) smo na podlagi Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, Ur. list RS št. 87/2012, 109/2012 (v nadaljevanju: Uredbe) pripravili elaborate za oblikovanje cen storitev za tri obvezne gospodarske javne službe, ki jih izvajamo v podjetju:

- oskrba s pitno vodo,
- odvajanje in čiščenje komunalnih in padavinskih vodá,
- ravnanje z odpadki.

V elaboratih so oblikovane cene izvajanja storitev gospodarskih javnih služb v skladu s 5. in 9. členom Uredbe, in sicer se slednje obračuna na podlagi opravljanja storitev posamezne javne službe. Izvajalec za uporabnike najmanj enkrat letno ugotavlja dejansko količino opravljenih storitev, kar predstavlja podlago za določitev obračunske cene.

Izvajalec za preteklo obračunsko obdobje ugotovi razliko med potrjeno ceno in obračunsko ceno opravljenih storitev, ki se glede na dejansko količino opravljenih storitev v preteklem obračunskem obdobju v elaboratu upošteva pri izračunu predračunske cene za naslednje obdobje (poračun za preteklo ob-

dobje). Če ugotovljena razlika med potrjeno in obračunsko ceno presega 10 odstotkov od potrjene cene, mora elaborat, ki ga izvajalec pripravi enkrat letno, poslati pristojnemu občinskemu organu, ki mora začeti postopek potrjevanja cene v skladu s 6. člen Uredbe.

Zadnje potrditve elaboratov za oblikovanje cen storitev za tri obvezne gospodarske javne službe, ki jih izvajamo v podjetju, so bile na občinskem svetu obravnavane za področje:

- oskrbe s pitno vodo – v novembru 2017, veljavnost cenika 1. 1. 2018,
- odvajanja in čiščenja komunalnih in padavinskih vodá – v decembru 2019, veljavnost cenika 1. 1. 2020 in
- ravnanja z odpadki – v decembru 2019, veljavnost cenika 1. 1. 2020.

Pri ugotavljanju obračunske cene za posamezne gospodarske javne službe je bilo upoštevano obdobje izvajanja dejavnosti v celotnem letu 2022. Ugotovljena razlika med potrjeno in obračunsko ceno pri vseh dejavnostih presega 10 odstotkov od potrjene cene in znaša:

- oskrba s pitno vodo 48 %,
- odvajanje 24 % in čiščenje komunalnih in padavinskih voda 14 %,
- ravnanje z odpadki 16 %.

Največje je odstopanje pri **dejavnosti oskrbe s pitno vodo**, kjer se najizraziteje odraža **enormno povišanje cen električne energije** v letu 2022 (kar za 433 %) in je delež stroškov električne energije v celotnih stroških vodarine že skoraj 40 % (leto prej 8,34 %).

Pri **dejavnosti odvajanja in čiščenja komunalnih in padavinskih voda** ima zvišanje cen elektrike manjši vpliv, ker gre za bistveno manjše število porabnikov električne energije.

Na **področju ravnanja z odpadki** ima največji vpliv na obračunske stroške dvigovanje cen s strani prevzemnikov in obdelovalcev odpadkov (v triletnem obdobju po potrditvi zadnjega cenika), saj naše podjetje izvaja le dejavnost zbiranja odpadkov, storitev obdelave in odlaganja pa izvajajo podizvajalci (npr. Publikus, d. o. o., Roks, d. o. o., Komteks, d. o. o. itd.)

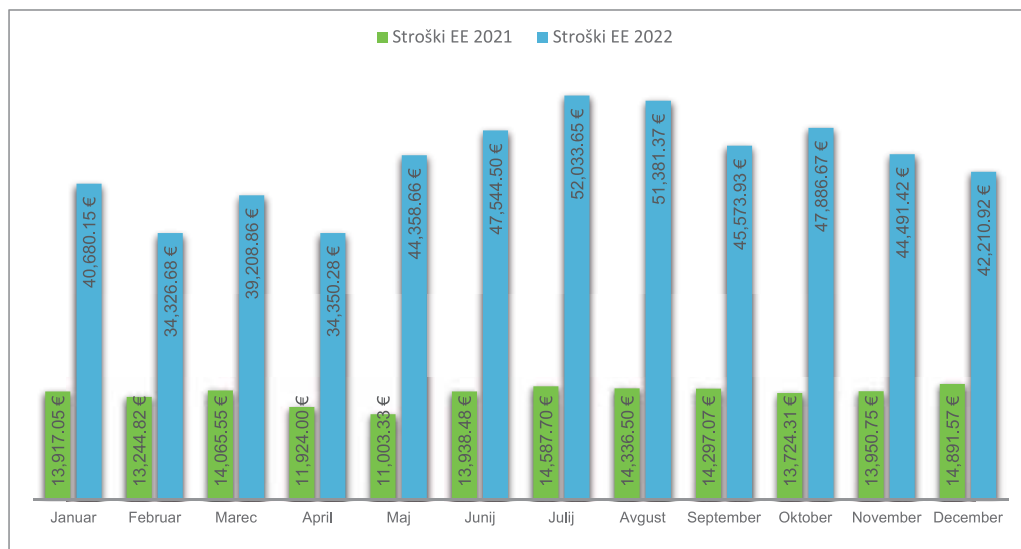
PRIKAZ OBRAČUNSKIH KOLIČIN, STROŠKOV IN CEN

Cene komunalnih storitev	Prodane količine 2022	Stroški 2022	Obračunska cena na dan 31. 12. 2022	Predvidene količine za 2023	Ocenjeni stroški za 2023	Predračunska cena za 2023
--------------------------	-----------------------	--------------	-------------------------------------	-----------------------------	--------------------------	---------------------------

OSKRBA S PITNO VODO	m ³	EUR	EUR/m ³	m ³	EUR	EUR/m ³
Vodarina	564.718	1.105.934,64	1,9584	572.000	1.410.492,12	2,4659

ODVAJANJE IN ČIŠČENJE ODPADNE VODE	m ³	EUR	EUR/m ³	m ³	EUR	EUR/m ³
Odvajanje komunalne odpadne vode	260.825	78.399,56	0,3006	265.850	75.060,11	0,2823
Čiščenje komunalne odpadne vode	260.825	237.469,96	0,9105	265.850	245.668,87	0,9241

ZBIRANJE IN ODVOZ ODPADKOV	kg	EUR	EUR/kg	kg	EUR	EUR/kg
Zbiranje in odvoz bioloških odpadkov	268.290	79.559,26	0,2965	268.300	105.683,12	0,3939
Zbiranje in odvoz komunalnih odpadkov	2.937.178	785.290,03	0,2674	2.937.900	1.073.471,46	0,3654

Primerjava stroškov električne energije (EE) po mesecih med letoma 2021 in 2022

PORABA ELEKTRIČNE ENERGIJE – PRIMERJAVA MED LETOMA 2021 IN 2022					
2021			2022		
EE VT	875.870 kWh		EE VT	969.685 kWh	
EE MT	981.406 kWh		EE MT	1.114.757 kWh	
EE ET	13.091 kWh		EE ET	12.310 kWh	
Poraba EE	1.870.367 kWh		Poraba EE	2.096.752 kWh	
Strošek EE VT	54.969,60 EUR		Strošek EE VT	263.734,93 EUR	
Strošek EE MT	39.737,13 EUR		Strošek EE MT	195.606,41 EUR	
Strošek EE ET	714,77 EUR		Strošek EE ET	2.912,79 EUR	
Strošek EE	95.421,50 EUR		Strošek EE	462.254,13 EUR	
Trošarina	5.704,62 EUR		Trošarina	3.202,09 EUR	
Omrežnina	62.755,02 EUR		Omrežnina	58.591,30 EUR	
Skupni strošek EE	166.881,13 EUR		Skupni strošek EE	524.047,52 EUR	

Prikaz povišanja stroškov električne energije v letu 2022

strošek	2021	2022	2023	povišanje (%)
Pogonsko gorivo (€)	69.080,40	84.011,07	/	21,6
Obdelava in odlaganje mešanih komunalnih odpadkov (€/t)	/	215,99	266,65	19,0
Prevzem in obdelava bioloških odpadkov	/	78,39	117,00	33,0

Prikaz povišanja stroškov na področju ravnanja z odpadki

V pripravljenih elaboratih smo pri kalkulaciji novih cen upoštevali še dvig plač v skladu s Kolektivno pogodbo za komunalne dejavnosti (s 1. 1. 2023 za 10 %) ter nabavo nujno potrebnih sredstev za izvajanje gospodarske

javne službe, ki pa se v cenah izkazujejo zgolj v obliki amortizacije osnovnih sredstev.

Elaborati temeljijo na dejanskih obračunskih stroških in so pripravljeni skladno z Uredbo. Občinski svet Občine Ilirska Bistrica je na

svoji 3. redni seji 23. 2. 2023 potrdil elaborate in na njihovih podlagah so bili pripravljeni novi ceniki.

OBRAZLOŽITEV SPREMEMBE CEN STORITEV GOSPODARSKIH JAVNIH SLUŽB ZA PRAVNE OSEBE

Na podlagi potrjenih novih cen za ravnanje z odpadki iz gospodinjstev smo v podjetju pripravili tudi nove cenike za ravnanje z odpadki za pravne osebe.

Naj uvodoma opozorimo, da smo pri pripravi teh cenikov opazili, da je bil stari cenik za pravne osebe v veljavi od 5. 6. 2015 pripravljen brez meril za določitev cen za zaboynike, ki bi jih bilo mogoče preizkusiti in ravno v tem je razlog za pretežni dvig cen za pravne osebe. Novo izračunane cene zato bistveno odstopajo od cen v ceniku iz leta 2015, kar je bil glavni razlog, da smo primerjali novo izračunane cene s prej naštetimi veljavnimi ceniki v sosednjih občinah ter ugotovili, da ni večjih odstopanj. Po enakem postopku so namreč določene tudi cene za območja občin Pivka, Postojna, Cerknica in Loški Potok.

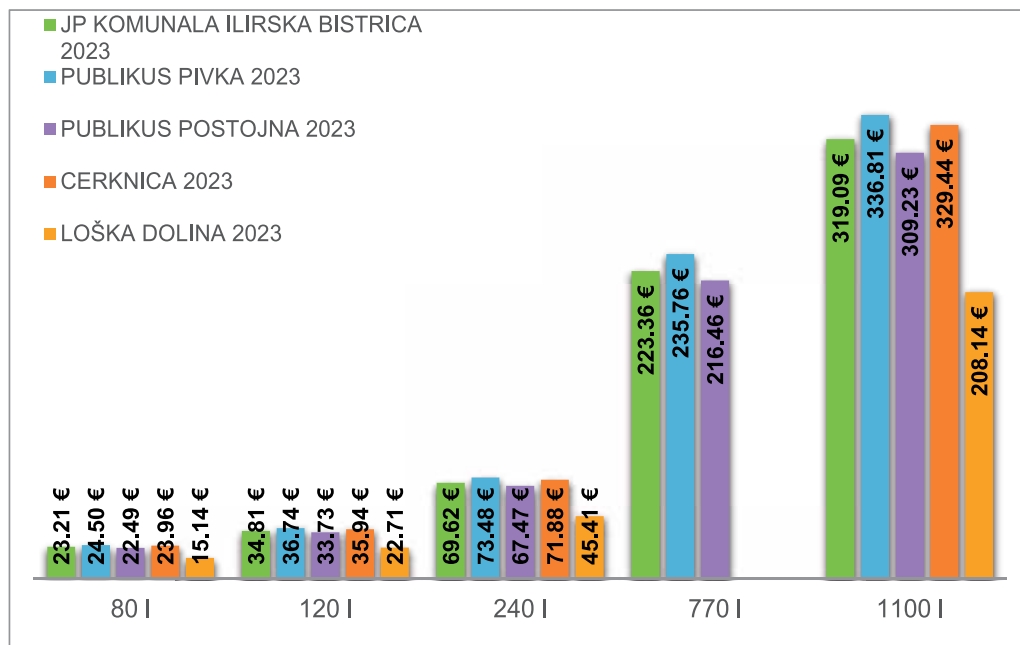
Novo pripravljene ceniki temeljijo na enakih izhodiščih in cenah, ki so bila na 3. seji Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica 23. 2. 2023 potrjene za gospodinjstva, in sicer:

- cene za zbiranje komunalnih odpadkov 0,3654 EUR/kg,
- cene za zbiranje bioloških odpadkov 0,3939 EUR/kg.

Ker so ceniki za pravne osebe pripravljeni kot cena za zaboynik določene velikosti (80, 120, 240, 770, 1100 litrov), smo pripravili tudi sodila za določitev pretvorbe kilograma odpadkov v litre zaboynika, ki je izračunan glede na zbrane odpadke v preteklem letu.

Na podlagi določene frekvence pobiranja posameznih odpadkov (povprečno število pobiranja v posameznem mesecu) je bila določena cena za posamezno velikost zaboynika. Izračun je prikazan na prvi strani cenika (Cenik ravnanja z odpadki za pravne osebe), ki je objavljen na naši spletni strani: kp-ilb.si.

Zaključimo lahko, da so bili cene za ravnanje z odpadki pravnih oseb v obdobju od zadnje potrditve cen bistveno podcenjene, saj se niso spremenile že od leta 2015. V vmesnem obdobju, od 1. 1. 2020, se je cena ravnanja z odpadki iz gospodinjstev povečala za 19 %.

Primerjava cen za prevzem mešanih komunalnih odpadkov (MKO) v letu 2023 med sosednjimi občinami

Ker je porast cen občuten, predlagamo pravnim subjektom, da skladno z veljavnim Odlokom o zbiranju komunalnih odpadkov v Občini Ilirska Bistrica (v nadaljevanju: Odlok) in Tehničnim pravilnikom o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov (v nadaljevanju: Pravilnik – oba Ur. list RS, št. 54/2015) ponovno preverijo potrebno velikost zabojnika in predlagajo zamenjavo za manjši/primernejši zabojnik, v kolikor ugotovijo, da je obstoječi prevelik. Na ta način lahko pravne osebe dosežejo nižje cene za prevzem mešanih in bioloških odpadkov ob doslednem spoštovanju določil Odloka in Pravilnika. Na ta način bomo dosegli višjo stopnjo ločevanja odpadkov, kar je dolgoročni cilj občine na tem področju.

Vsa dodatna pojasnila najdete na naši spletni strani: kp-ilb.si.

Hvala za razumevanje!

JP Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.

INTERES PO STANOVANJIH V OBČINI IZJEMEN

Anketa o potrebah o najemu neprofitnih in profitnih stanovanj v Občini Ilirska Bistrica, opravljena v obdobju od 8. do 28. februarja, je pokazala, da med občankami in občani Občine Ilirske Bistrica obstaja izjemno velik interes tako po najemu neprofitnih kot tudi profitnih stanovanj.

Rezultati niso presenetljivi, stanovanjska problematika je v občini zelo resna, saj se dolga leta ni vlagalo ne energije ne denarja v to področje. V prihodnje bomo tako več pozornosti namenili aktivni stanovanjski politiki z gradnjo novih stanovanj. Kot prva bo na vrsti graditev stanovanjskih blokov v sodelovanju s Stanovanjskim skladom Republike Slovenije na lokaciji nekdanje tovarne TOK.

Imeti možnost bivanja v domačem kraju je med drugim osnova za zadržanje mladih v občini in zagotavljanje razvoja občine na dolgi rok. Z vidika finančnega poslovanja občine in proračuna občine v prihodnjih letih ta ukrep narekuje prednostno usmerjanje sredstev v graditev stanovanj in manj v izvajanje različnih drugih razvojnih projektov po občini.

Občinska uprava

PRORAČUN OBČINE ILIRSKA BISTRICA ZA LETO 2023

Proračun občine Ilirska Bistrica za letošnje leto je občinski svet sprejel februarja. Sprejem proračuna omogoča financiranje obveznih in rednih nalog občine, na primer plačilo transferjev občinskim javnim zavodom za njihovo nemoteno delovanje, izvedbo investicij, objavo razpisov za financiranje društev ipd.

Letošnji načrt financiranja je bil potrjen po hitrem postopku pravzato, da je financiranje občine lahko takoj steklo. Za sprejem prihodnjega proračuna pa je v pripravi postopek participativnega proračuna, ki bo občanom omogočil sodelovanje pri načrtovanju investicij.

KAJ JE PRORAČUN?

Proračun je letni načrt financiranja delovanja občine, ki predvidi vse načrtovane prihodke in porabo tega denarja. V proračunu je razvidno, od kod pride denar v občinsko blagajno in za kaj ga bomo porabili po doseženem soglasju in potrditvi predstavnikov volivcev v občinskem svetu.

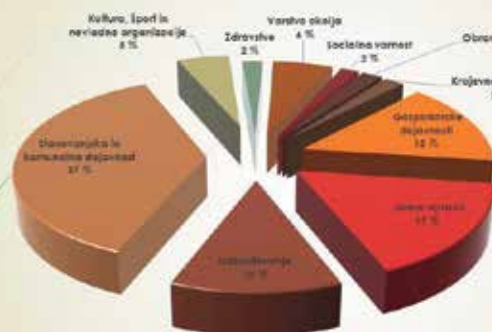
Načrtovani prihodki za leto 2023 znašajo 30,9 milijona evrov, odhodki 36,7 milijona evrov, razlika med načrtovanimi prihodki in odhodki se pokriva s stanjem sredstev na računu, ki znašajo 6,4 milijona evrov. Letošnji proračun je precej višji od lanskega, in sicer za več kot 10 milijonov evrov. Gre za denar, ki ga je občina pridobila v evropskem kohezijskem skladu v prejšnjem mandatu za financiranje izgradnje svojega dela vodovoda (z ostalo infrastrukturo) Ilirska Bistrica-Rodik.

Vabimo vas k branju proračuna, ki je objavljen na občinski spletni strani, za osnovno seznanitev pa smo pripravili grafični prikaz.

Tina Kocjan in Dragica Jaksetič

Za kaj bomo porabili denar? – proračunski odhodki

- Financiranje krajevnih skupnosti – v občini imamo 22 krajevnih skupnosti, za delovanje katerih se namenja 211.611 evrov.
- Za naložbe v KS se namenja 535.000 evrov (asfaltiranje cest, lič. vodovod, meliorne kanalizacije, volčki domovi ...).

Večje investicije v letu 2023

Večje investicije na področju razpolaganja z občinskimi premoženjem

Naziv projekta	Sredstva
Volčki dom Podgorje	89.649
Sanacija poslovnih prostorov v občinski hiši	100.000

Večji projekti na področju obrambe in ukrepov ob tujih dogodkih

Naziv projekta	Sredstva
Gasilsko vožnje PČD Ilirska Bistrica	100.000
Gasilsko vožnje PČD Knežak	70.000
Gasilski domovi po vseh	40.000
Gasilski dom Podgorje	291.831

Večje investicije na področju spodbujanja rabe obnovljivih virov energije

Naziv projekta	Sredstva
Energetska sanacija objektov v lasti Občine Ilirska Bistrica	1.185.726

Večje investicije na področju cestnega prometa in infrastrukture

Naziv projekta	Sredstva
LC Končnice Mažun	136.100
LC Mala Bukovica	1.072.269
Sanacija plinov	100.124
Dostopne poti po vaseh	87.362
Ureditev ceste Sabornje	100.000
Cesta Mereča	718.141
Cesta Janeževa Brda – Prelože	157.404
Rekonstrukcija Brnarske ceste	100.000

Večje investicije na področju spodbujanja razvoja malega gospodarstva

Naziv projekta	Sredstva
Pospeljevanje razvoja gospodarstva v OIB	150.000

Večje investicije na področju varovanja okolja in naravne dediščine

Naziv projekta	Sredstva
Sanacija odlagališča na Bližu	103.943
Sanacija odlagališča v Knežaku	227.206
Komunalna opremljanje cone Plama	93.330
Komunalna oprema v IC Bliž	782.996
Kanalizacija Jasenska, pila in Podgorjska ulica	172.710
Protipoplavni ukrepi Trpčane	64.396

Večje investicije na področju oskrbe z vodo

Naziv projekta	Sredstva
Povezovalni vodovod Ilirska Bistrica – Rodik	12.489.724 (9.825.139 evrov iz RS in EU)
Vodovodno omrežje po občini Ilirska Bistrica	156.832

Investicije na področju izobraževanja

Naziv projekta	Sredstva
Investicijsko vzdrževanje vrtca II. Bistrica	50.000
Telovadnica na OŠ DK	98.796
Telovadnica na OŠ Knežak	44.530

Večje investicije na področju spodbujanja stanovanjske gradnje

Naziv projekta	Sredstva
Izgradnja neprofitnih stanovanj (projektna dokumentacija)	200.000

Večje investicije na področju programa športa

Naziv projekta	Sredstva
Športni park: Nade Žagar	50.000
Park Hrib svobode – potl. razsvetljava, urbana oprema	70.000
Športni center Imovo	367.894

Večje investicije na področju zdravstvenega varstva

Naziv projekta	Sredstva
Preureditev zdravstvenega doma	666.419

Novosti v proračunu

- Muzej Ilirska Bistrica, začetne dejavnosti in zasilna obnova 25.000
- Monitoring stanja okolja 52.000 (strokovne podlage, meritve, merilnik onesnaženosti)
- Staro mestno jedro 40.000 (študija za ureditev)
- Sopotniki – uvedba storitve javnih prevozov za starejše in ranljive skupine prebivalcev 20.000
- Šofinanciranje izgradnje malih čistilnih naprav 10.000 (po javnem razpisu)
- Sanacija divjih odlagališč za odpadke po vaseh 30.000
- Subvencioniranje Komunalnega prispevka za mlade in mlade družine 40.000 (po javnem razpisu)
- Oprema za izvedbo tečajev smučanja, rolanja ... na OŠ 4.000
- Nagrade diplomantom 3.000
- Dodatna sredstva za programe kulturnih društev (v 2022 21.340, v 2023 60.000), (po javnem razpisu)
- Podjetniški inkubator – 50.000 za zagonske stroške in podelitev dveh nagrad
- Kanalizacija in vodovod Zarečje 50.000
- Preplastitve po vasi Dolnji Zemon 80.000
- Ureditev javne poti v S13 80.000
- Obnova in vzdrževanje spomenikov 20.000 (po javnem razpisu)
- Posodobitev prostorskih aktov 50.000

4. SEJA OBČINSKEGA SVETA: SUBVENCije ZA ČISTO OKOLJE IN PRVI KORAK K REŠEVANJU STANOVANJSKE PROBLEMATIKE MLADIH

Občinski svet Občine Ilirska Bistrica je v četrtek 30. marca zasedal na 4. redni seji. Sprejem odlokov in pravilnikov bo omogočil uvedbo nekaterih novosti, na primer subvencioniranja komunalnega prispevka za mlade in nakup ter vgradnjo malih čistilnih naprav. V kratkem pa bo objavljen tudi razpis za subvencioniranje odlaganja azbestnih odpadkov.

Občinski svetniki so na predlog Javnega zavoda Park Škocjanske jame (PŠJ) sprejeli *Sklep o širitvi prehodnega območja Biosfernega območja Kras in porečja Reke v naši občini*. Kot je na seji pojasnil vodja strokovne službe parka Borut Peric, širitev biosfernega območja prebivalcem občine Ilirska Bistrica prinaša nove priložnosti za povezovanje s parkom. Omogoča promocijo lokalnih ponudnikov in njihovih izdelkov, turističnih zanimivosti, prenos dobrih praks in podobno, ne pomeni pa nobenih omejitev v rabi prostora. Takšno povezovanje odpira tudi nove možnosti za kandidiranje na različnih EU razpisih na temo varstva narave in razvoja območij, pomembnih za varstvo narave.

AZBESTNI ODPADKI MORAJO V PREVZEM KOMUNALE ILIRSKA BISTRICA

Občinski svetniki so potrdili *Pravilnik o sofinanciranju ravnanja z azbestnimi odpadki*, ki je v naši občini novost. Glavni namen sofinanciranja je fizične osebe spodbujati k pravilnemu odlaganju azbestnih kritin in azbestnih zidnih oblog ter jih s tem odvracati od nelegalnega, okoljsko nesprejemljivega odlaganja in nevarnih odpadkov. Prosilec za sofinanciranje bo lahko pridobil proračunski denar za kritje stroškov odlaganja strešne kritine ali oblog pri zbiratelju Komunali Ilirska Bistrica v višini 80 odstotkov stroškov odlaganja. Za ta namen je v proračunu predvidenih 35.000 evrov, kar po trenutnih cenah omogoča sofinanciranje prevzema in deponiranja 103 ton azbestnih odpadkov. Komunala Ilirska Bistrica je v zadnjih letih prevzemala približno 100 ton odpadkov letno oziroma za 42.267 evrov.

SPODBUDE MLADIM IN PODJETNIKOM

Občina je s sprejemom *Odloka o subvencioniranju komunalnega prispevka za mlade in mlade družine* naredila prvi korak k reševanju pereče stanovanjske problematike mladih. Radi bi, da bi mladi svoje stanovanjsko vprašanje reševali doma, saj si želimo, da bi se aktivno vključevali v razvoj lokalne skupnosti. Do subvencije bodo upravičeni prosilci, ki bodo prvič reševali svoj stanovanjski problem. Do 40-odstotne subvencije bodo upravičene osebe, ki ne bodo starejše od 40 let, do 50-odstotne pa mlade družine z vsaj enim otrokom, v katerih nobeden od staršev ne bo starejši od 40 let.

Občinski svet je pritrdil predlogu občinske uprave, da se vse zavezanke za plačilo komunalnega prispevka, ki želijo *graditi na območju industrijskih con, oprosti plačila komunalnega prispevka* do konca letošnjega leta. Gre za podoben sklep, kot je že veljal v lanskem letu.

SUBVENCije ZA MALE INDIVIDUALNE IN SKUPINSKE KOMUNALNE ČISTILNE NAPRAVE

Občina zagotavlja proračunski denar tudi za sofinanciranje nakupa in vgradnje malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN) v velikosti do 50 populacijskih enot (onesnaževanje enega prebivalca na dan). Upravičencem se bo dodelilo po 1000 evrov za MKČN za posamezno stanovanjsko stavbo. V primeru večstanovanjskih stavb ali več stavb z eno skupno MKČN pa je do 1000 evrov subvencije upravičen vsak posamezni del stavbe oziroma vsaka stanovanjskih stavba, vendar skupni znesek nepovratnih finančnih sredstev za MKČN ne sme presegati polovice vrednosti nabave, montaže in zagona MKČN z DDV.

Občinski svet je sprejel tudi *Odlok o podelitvi koncesije za opravljanje gospodarske javne službe zavetišča za zapuščene živali*, ki bo nadomestil dosedanji način izvajanja službe prek javnega naročanja.

FINANCIRANJE POLITIČNIH STRANK, SVETNIŠKIH SKUPIN IN SAMOSTOJNIH SVETNIKOV

Politične stranke, ki so zastopane v občinskem svetu, dobijo iz občinskega proračuna sredstva glede na število prejetih glasov volivcev na volitvah, in sicer 0,30 evra za vsak dobljeni glas. Skupni znesek za leto 2023 znaša 7.056 evrov, od tega za NSi 2.671 evrov (742 glasov), za SDS 2.243 evrov (623), za Gibanje svoboda pa 2.142 evrov (588).

Občinski svet je potrdil tudi *Pravilnik o sredstvih za delo svetniških skupin*. Znesek za njihovo delo se določi za vsako leto posebej z odlokom o proračunu občine, pri tem pa ne sme presegati 0,2 odstotka primerne porabe Občine Ilirska Bistrica mesečno na občinskega svetnika. V odloku o proračunu za leto 2023 je določeno, da znesek na občinskega svetnika na mesec znaša 45 evrov. Način porabe teh sredstev določa pravilnik (npr. stroški pisarniškega materiala, poštni stroški, plačilo obvestil o delovanju v javnosti, najemnine za prostore, stroški javnih prireditev in plačilo reprezentančnih stroškov do največ 10 odstotkov zneska na posameznega občinskega svetnika na leto). V občinskem proračunu je za ta namen predvidenih 15.000 evrov.

Občinski svet je potrdil mandat Nacetu Pericu iz liste GREMO! Neodvisna lista dr. Gregorja Kovačiča. Nadomestil bo Dragico Jaksetič, za katero je občinski svet na dopisni seji 3. marca ugotovil nezdržljivost opravljanja funkcije članice občinskega sveta, potem ko se je zaposlila v občinski upravi.

Pravilniki in odloki, sprejeti na tokratni seji, bodo stopili v veljavo po objavi v Uradnem listu. Sledi objava razpisov za dodeljevanje sredstev. V tej objavi smo povzeli le osnovna določila, s podrobnejšimi pogoji, ki bodo v veljavi za upravičence, pa se lahko že zdaj seznanite prek povezave na spletni strani: 4. seja Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica - Arhiv gradiv in sklepov OS - Gradivo in sklepi OS - Občinski svet (ilirska-bistrica.si).

DJ

ZA ZELENI PREHOD: ENERGETSKI PRIHRANKI V DVEH OBČINSKIH ZGRADBAH BODO ZNAŠALI VEČ KOT 300 TISOČ EVROV LETNO

Občina Ilirska Bistrica bo v partnerstvu s koncesionarjem RESALTA, d. o. o., iz Ljubljane do konca letošnjega septembra prenovila Osnovno šolo (OŠ) Antona Žnideršiča in staro zgradbo Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica. Namen naložbe je energetska obnova zgradb in zagotavljanje prihrankov rabe energije po modelu javno-zasebnega partnerstva. Pogodbo sta 14. marca 2023 podpisala župan dr. Gregor Kovačič in prokurist RESALTE, d. o. o., Tomaž Orešič.

Na obeh zgradbah bo izvajalec del toplotno izoliral pročelja, streho in podstrešje, zamenjal stavbno pohištvo in prenovil ogrevalni sistem. Novi energent ogrevanja v osnovni šoli bo lesna biomasa, v zdravstvenem domu pa bo vgrajena toplotna črpalka. Na obeh zgradbah bo prenovljena tudi razsvetljava, koncesionar pa bo zagotovil energetsko upravljanje objektov, ki bo zagotavljalo pogodbeno dogovorjene prihranke energije. Poleg tega bo izvajalec na OŠ prenovil sisteme priprave sanitarne to-

ple vode in prezračevanja telovadnice ter vgradil termostatske ventile.

Koncesijsko razmerje z zasebnim partnerjem RESALTA, d. o. o., je bilo sklenjeno za petnajst let. Ukrepi se financirajo iz lastnih sredstev koncesionarja in sredstev koncedenta (občine). Občinski delež predstavljajo lastna sredstva in sredstva iz Javnega razpisa za sofinanciranje energetske prenove stavb v lasti in rabi občin v deležu 85 odstotkov. Kohezijskega sklada in 15-odstotne udeležbe Republike Slovenije. Ob sklenitvi pogodbe znaša razmerje med vloženimi sredstvi javnega in zasebnega partnerja 46,75 odstotkov (javni partner): 53,25 odstotkov (zasebni partner).

IZPUSTOV CO₂ MANJ, KOT BI GA SICER MORALO POSRKATI 19.300 DREVES

Celotna vrednost naložbe zanaša nekaj več kot 3,5 milijona evrov (brez DDV). Občina Ilirska Bistrica zagotovi pol milijona evrov, sofinanciranje kohezijskega sklada znaša

skoraj 1,2 milijona evrov, zasebni partner pa zagotovi 1,9 milijona evrov. Koncesionarjev vložek v naložbo se financira iz prihrankov pri rabi energije, ki bodo znašali nekaj več kot 300 tisoč evrov na leto. Prihranki pri rabi toplote bodo znašali 619 megavatnih ur na leto, prihranki pri rabi električne energije pa 137 megavatnih ur na leto. Če bo prihrankov več, kot jih predvideva pogodba, si bosta te delila javni in zasebni partner. Če jih bo manj, pa ves strošek prevzame zasebni partner.

Kot je na novinarski konferenci poudaril direktor RESALTE, d. o. o., Tomaž Orešič, naj bi izpuste ogljikovega dioksida z energetske prenovne zmanjšali za 298.102 kilogramov v enem letu, to pa je količina ogljikovega dioksida, ki ga letno posrka 19.300 dreves. Koncesionarji bodo prek daljinskih povezav izvajali stalni nadzor in upravljanje. Spremljali bodo delovanje vgrajenih naprav, skrbeli za čim bolj optimalno delovanje in distribucijo toplote ter spremljali rabo energije.

Direktor Tomaž Orešič je poudaril prednost javno-zasebnega partnerstva v doseganju učinkovitih okoljskih in stroškovnih ciljev, takšno partnerstvo pa je kot dobrodošlo ocenil tudi župan dr. Gregor Kovačič, saj se sredstva iz zasebnega partnerstva ne štejejo v kvoto zadolževanja občine, skrb za prihranke pa je na strani koncesionarja. Tudi ravnateljica OŠ Antona Žnideršiča Ines Piljič je poudarila vse pozitivne učinke prenove, med temi pa tudi vzgojni pomen energetske sanacije šolskih prostorov in zmanjševanja porabe energije oziroma ogljičnega odtisa.

Prihranke, ki jih bodo na račun energetske prenove imeli v starem delu zdravstvenega doma, bodo, kot je povedal direktor Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica Boštjan Plešec, namenili uvedbi dodatnih storitev za paciente, ne bo pa zanemarljivo niti boljše počutje pacientov in zaposlenih v zgradbi, ki je zdaj stara že blizu 60 let.

DJ
Foto: TK

OŽJA SKUPINA ZA PRIPRAVO IDEJNE ZASNOVE »MUZEJA ILIRSKA BISTRICA«

Novo občinsko vodstvo se je odločilo, da sproži aktivnosti za ustanovitev osrednje muzejske ustanove v občini, delovno poimenovane »Muzej Ilirska Bistrica«.

Župan dr. Gregor Kovačič je konec marca imenoval člane ožje skupine, ki bo nosilka priprave idejne zasnove muzeja. Naloge članov ožje skupine so oblikovati predloge vizije muzeja, vsebinskih idejnih zasnov muzeja, organizacijske oblike in usklajevanje procesa

priprav vsebinskih zasnov muzeja v sodelovanju s širšo zainteresirano javnostjo.

Člani skupine so: Igor Gardelin, mag. zgodovine; Mateja Kakež, univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja ter kustosinja Pokrajinskega muzeja Koper; Slavko Polak, dr.

bioloških znanosti in muzejski svetnik Notranjskega muzeja Postojna; Ivan Simčič, univ. dipl. prof. sociologije in zgodovine ter kustos zgodovinar Pokrajinskega muzeja Koper; Sabina Stambulić Pugelj, univ. dipl. arheologinja in kustosinja; Boštjan Surina, dr. bioloških znanosti in kustos za botaniko Prirodoslovne-ga muzeja Reka; Sonja Škrlić, mag. zgodovinskih znanosti, univ. dipl. pedagoginja in prof. zgodovine ter kot koordinatorka Dragica Jaksetič, univ. dipl. sociologinja.

Občina Ilirska Bistrica bo v kratkem objavila poziv zainteresirani javnosti za sodelovanje v širši skupini za pripravo muzeja.

DJ

FINALE »BIZNIS IN PIP« TOKRAT V ILIRSKI BISTRICI

Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva je 21. marca začel izvajati podjetniški program »Biznis in PIP«, ki ga podpirajo občine Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna. V program se vključilo 31 udeležencev, od tega osem iz občine Ilirska Bistrica, ki v delavnicah do sredine aprila pridobivajo nova znanja s področja podjetništva.

Namen programa je mlade podjetnike in tiste, ki si želijo začeti svoj posel, spodbuditi k razvoju storitev ali produktov, s katerimi bodo obogatili ponudbo lokalnega okolja. Po končanem usposabljanju bosta iz vsake občine po dva nosilca najboljše ocenjene poslovne ideje prejela nagrado v vrednosti 10.000 evrov. Zaključni dogodek tokratne-

ga podjetniškega programa *Biznis in PIP* za našo občino bo v Domu na Vidmu v Ilirski Bistrici v torek, 18. aprila, ob 17. uri.

Vabimo vse občanke in občane, da se dogodka udeležijo in podprejo podjetniški zagon tudi v naši občini!

DJ

VODOVOD OD HARIJ PROTI OBČINSKI MEJI V INTENZIVNI GRADNJI

V sklopu projekta Povezovalni vodovod Ilirska Bistrica–Rodik v vrednosti 12,5 milijona evrov je v teku gradnja ilirskobistriške vodarne oziroma čistilne naprave za pripravo pitne vode ter gradnja cevovoda med Harijami proti Rjavčam, od koder bo vodovod proti Rodiku gradila občina Hrpelje - Kozina.

Prenosni vodovod skozi Ilirsko Bistrico (Prešernova ulica) in po obvoznici je bil v preteklih letih že zgrajen, v okviru potekajočega kohezijskega projekta pa je bil lani zgrajen odsek od Rečice do Harij.

Pri vodarni je bil zgrajen tlačno povratni vod do vodohrana Gradina. Dela so bila kar velik zalogaj, saj sama trasa poteka po trasi obstoječega tlačnega cevovoda, ki je moral biti ves

čas gradnje v obratovanju in zaradi česar smo morali izvesti obvod.

Trenutno so v izvedbi dela za novo zgradbo za ultrafiltracijo in dela v notranjosti obstoječe vodarne. Na obstoječi vodarni urejamo elektro- in strojne instalacije ter vgrajujemo ostalo opremo. V novo zgrajenem delu pripravljamo vse za montažo opreme oziroma strojnih instalacij za pripravo pitne vode.

V teku so tudi dela na vodovodu Levstikove ulice. Z dokončanjem večjih gradbenih del v vodarni in okolici smo začeli graditi vodovod ter drugo komunalno infrastrukturo na Levstikovi ulici. Sama izvedba je kar problematična, saj moramo poleg vse komunalne infrastrukture v cesti ohranjati tudi delovanje obstoječega vodovoda. Gradnja bo potekala v območju ozke ulice, obdane z zgradbami, za kar bo potrebno precej strpnosti in razumevanja tako prebivalcev kot izvajalcev, saj bodo dela v tem delu mesta trajala do septembra.

DJ

Foto: Mitja Božič

RUŠEVSKIH 70

Taborniki *Rodu snežniških ruševcev* letos obeležujemo svojo 70. obletnico. Pravzaprav smo kakšni dve leti starejši, saj so prve aktivnosti takrat še odreda *Snežniških ruševcev* potekale že v letih 1951 in 1952, vendar je bil prvi občni zbor sklican v maju 1953. V vseh teh letih delovanja smo izvedli nepregledno množico dogodkov, ravno toliko taborjenj, vtisnili smo si ogromno lepih spominov in kar je najpomembnejše, bili smo in ostajamo povezana skupina ljudi, ki se radi družijo in uživajo v preživljanju prostega časa v naravi.

ZGODOVINA

Začetki našega rodu segajo sedem desetletij nazaj, ko je skupina zanesenjakov z obilico dobre volje in nekaj manj sredstvi oblikovala prve šotore iz težkega platna in napravila kroje sila pisanih barv. V naslednjih letih so naši člani sodelovali pri oblikovanju Kindlerjevega parka, v katerem še danes stoji naš taborniški dom. Sedemdeseta in osemdeseta leta so bila zelo uspešna. Med člane so prišli naši najmlajši, predšolski otroci, ki so pri nas znani kot Murenčki. Več let zapored je bil naš rod imenovan za najboljši odred v državi in tako tudi prejel kip ilegalca. Leta 1981 smo organizirali legendarni 8. zlet tabornikov Slovenije, ki se ga je udeležilo okrog 1500 udeležencev. Devetdeseta leta so bila čas, ko so vajeti v roke prevzele mlajše generacije, razširil se je nabor akcij in članstva. Obdobje na prelomu tisočletja je bilo zagotovo eno izmed plodnejših v zgodovini rodu. Organizirali smo številna tekmovanja na državni ravni, obiskali praktično vse države bivše Jugoslavije, prisostvovali na mednarodnih in domačih zletih ter redno osvajali najvišja mesta na državnih tekmovanjih. Moč rodu se je dobro pokazala leta 2004, ko nam je bila zaupana organizacija zahtevnega mednarodnega zleta Gozdovnic in Gozdovnikov POW-WOW, ki je bil organiziran na travnikih med Malo Bukovico in Kosezami. Aktivni ostajamo tudi danes – lep pokazatelj tega je organizacija področnega mnogoboja lanske leto in državnega mnogoboja ZTS, ki ga bomo izvedli v sredini junija letos.

KATEGORIJE RUŠEVCEV

Z vključevanjem v naše vrste pričnemo že z vstopom v osnovno šolo. Naši najmlajši člani so razdeljeni po vodih glede na starost. Najmlajši so Murenčki. Do vključno petega razre-

da slišijo na ime Medvedki in Čebelice, nekoliko starejši pa so Gozdovnice in Gozdovniki. Z zaključkom osnovne šole postanemo Popotnice in Popotniki. Člani te starostne skupine pričnejo z obiski mednarodnih taborov oz. Jamborejev in Zletov, zaupane so jim tudi vodniške odgovornosti in nekatere funkcije v rodu. Pred leti je bila rumeni, rdeči, zeleni, modri in vijolični barvi rutic dodana še oranžna, ki označuje Raziskovalke in Raziskovalce. To je nekakšni predhodna skupina sicer že odraslih, a ne popolnoma seniorskih članov našega rodu. Ko dopolnimo 27 let, prevzamemo rutico vijolične barve in postanemo Grče. Naše članstvo se iz leta v leto spreminja, a se vedno vrsti nekje okoli 150 članov. Naša skrb je širjenje taborniških vrednot in načel, ki jih zajema 12 taborniških zakonov. Več o nas boste izvedeli na kateremkoli izmed številnih dogodkov, ki jih pripravljamo v tem pestrem letu, ali na naši spletni strani ruševci.si.

DEJAVNOSTI V JUBILEJNEM LETU

Prvi akciji v sklopu praznovanja visokega jubileja sta že za nami. 20. marca smo sodelovali na krvodajalski akciji pod sloganom *70 litrov za 70 let*, 26. marca pa smo na Hribu svobode izvedli rekreativno-zabavni dogodek s pomenljivim imenom *70 krogov za 70*

let. V sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica in JP Komunala Ilirska Bistrica bomo 15. aprila organizirali vseobčinsko čistilno akcijo, kjer nam bodo na pomoč priskočila številna društva, krajevne skupnosti in naši sponzorji ter donatorji, brez katerih bi težko izvedli tako pester program, za kar se jim ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo!

Ob dnevu zemlje in tabornikov 22. aprila pripravljamo dan odprtih vrat RSR, v sklopu katerega bo med drugim izvedena tudi izmenjevalnica oblačil. Vrhunec našega praznovanja bo slavnostna akademija v Domu na Vidmu 13. maja. Pred zaključnim piknikom, ki ga Grče vsakoletno tradicionalno pripravljamo ob koncu avgusta, pa bomo med 16. in 18. junijem 2023 izvedli državni mnogoboj Zveze tabornikov Slovenije, na katerem pričakujemo več sto udeležencev iz cele Slovenije.

Ilirskobistriški taborniki ostajamo aktiven partner v lokalnem okolju. Poleg izobraževanja mladih, promocije zdravega in sonaravnega načina življenja dajemo velik poudarek varovanju čistega in zdravega okolja.

Vabimo vas, da se nam pridružite in z nami obeležite naše leto. Ruševci ustvarjamo boljši svet že 70 let!

Taborniški zdravo!

Ruševci

RUŠEVSKIH 400 KILOMETROV

Na dan, ko smo premaknili urine kazalce na poletni čas, smo se »Ruševci« skupaj z mnogimi prijatelji in podporniki zbrali na Hribu svobode.

Naš cilj je bil preteči ali prehoditi 70 krogov in tako simbolično obeležiti 70 let obstoja društva tabornikov »Rod snežniških ruševcev«. Nismo pa pričakovali, da bomo ta cilj dosegli že v prvih nekaj minutah, saj se nas je zbralo precej več kot sto. Na koncu smo se ustavili pri skoraj 800 krogih, kar pomeni, da smo vsi skupaj v eni uri prehodili in pretekli razdaljo, primerljivo potovanju do Murske Sobote in nazaj. Zahvaljujemo se vsem sodelujočim, ob tem pa vas vabimo na naslednji dogodek, či-

stilno akcijo, ki se bo v sodelovanju z Občino Ilirska Bistrica, lokalnim komunalnim podjetjem, številnimi društvi in krajevnimi skupnostmi, odvila v soboto, 15. aprila.

Na svidenje!

Ruševci

Foto: Tadej Morano

»GLAS ZA ŠIRITEV BIOSFERNEGA OBMOČJA JE GLAS V PRID LJUDI«

Tako je na marčevski seji občinskega sveta glasovanje o širitvi prehodnega območja Biosfernega območja Krasi in porečja Reke v delu naše občine komentiral vodja strokovne službe Parka Škocjanske jame Borut Peric.

Občinski svetniki so nato soglasno potrdili sklep o tem, da se biosferno območje v občini Ilirska Bistrica razširi s prehodnim območjem, saj je večji del občine že vključen v Biosferno območje Krasi in porečje Reke znotraj vplivnega območja, zdaj pa se širi še na Podgrajsko podolje, območje Novokračin in snežniških gozdov.

Park Škocjanske jame, sam po sebi že del seznama svetovne listine naravnih znamenitosti pri organizaciji UNESCO, je bil leta 2004 vključen še v mrežo biosfernih območij medvladnega programa Človek in biosfera (MAB – Man and Biosphere) pod okriljem iste organizacije. Biosferno območje obsega osrednje, vplivno in prehodno območje.

Osnovni namen biosfernih območij je vključevanje in spodbujanje človekove dejavnosti na območju na način, da se ohranja naravne vire in da je njihova raba smotrna. Te dejavnosti so namenjene varovanju narave, znanstvenemu raziskovanju, spremljanju stanja, izobraževanju, interpretaciji, spodbujanju in povezovanju lokalnih ponudnikov ter razvoju naravi prijaznega turizma.

Zelo veliko vlogo imajo izobraževalne dejavnosti, ki v parku potekajo prek številnih programov za vse starostne skupine. Že od leta 2003 je vzpostavljena mreža šol parka, ki vključuje osnovne šole ob toku Reke (iz naše občine OŠ Kuteževo, OŠ Antona Žnideršiča in OŠ Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice ter OŠ Rudija Mahničana - Brkinca Pregar-

je), od leta 2016 pa je vzpostavljena tudi mreža univerz. Park veliko spodbuja namenja razvoju in promociji lokalnih proizvodov in storitev s pomočjo sofinanciranja poslovnih idej oziroma z vzpostavljanjem znamke parka Škocjanske jame.

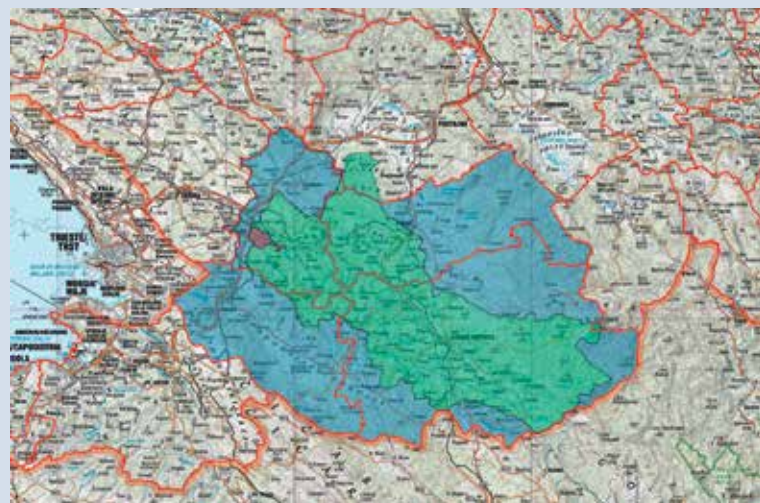
Park in njegovo biosferno območje sta bila večkrat prepoznana kot primera dobre prakse na mednarodni ravni. Da bi delovanje še izboljšali, je sekretariat programa MAB iz Pariza park pozval, naj razširi prehodno območje še na tiste dele občin, s katerimi že sodelujejo. Vključitev le-teh bi prispevala k še boljšim rezultatom na področju varovanja narave in trajnostnega razvoja.

Širitev biosfernega območja ne prinaša nobenih omejitev v rabi prostora, deležnikom pa omogoča vključevanje v aktivnosti parka, v največji meri ponudnikom lokalnih proizvodov in storitev. V sklopu biosfernega območja že delujejo štirje odbori, in sicer za naravo, kulturo, čisto reko in sonaravni razvoj.

Vsi zainteresirani ste vabljeni k sodelovanju!

PŠJ

Foto: PŠJ

NEODGOVORNO ODLAGANJE ODPADKOV V NARAVNO OKOLJE

Čeprav je divjih odlagališč manj kot včasih, sta odlaganje smeti in ločevanje odpadkov še vedno pereča problema. V naravi namreč najdemo odpadke, ki nastajajo pri gradbenih delih zaradi gradnje, rekonstrukcije, adaptacije, obnove ali odstranitve objekta in komunalne odpadke iz gospodinjstev.

Drobni odpad, kot so: pločevinke, plastenke, embalaža od hitro pripravljene hrane in škatlice cigaret, leži predvsem po bankinah. Zajemnejše kupe odpada od plastike do gradbenih odpadkov, kosov pohištva, lesa in druge navlake pa brezvestneži običajno odložijo na odročnejših, očem bolj skritih koticah, v jarkih ob cestah, gozdovih in na travnikih.

Če je črno odlagališče na zemljišču v lasti države ali občine, jih mora odstraniti pristojna komunalna služba, stroške pa nosi lastnik zemljišča oziroma »oseba, ki izvaja posest«. Če odkrijejo povzročitelja, sta občina ali država dolžni od njega izterjati vračilo stroškov odstranitve. Če so odpadki nezakonito odloženi na zemljišču v lasti osebe zasebne prava, je povzročitelju odrejena odstranitev komunalnih odpadkov. Zaplete se, ko so odpadki na zemljiščih, za katera lastništvo ni razči-

ščeno in ko pripadajoče zemljišče ni določeno. Globe za nezakonito odlaganje odpadkov za fizične osebe v občini Ilirska Bistrica znašajo 200 evrov, za pravne osebe pa 1.400 evrov.

Varovanje okolja in narave je odvisno prav od vsakega posameznika. Naš odnos do okolja in narave se kaže tudi v tem, kam odlagamo odpadke. Poraja se vprašanje, kdo so posamezniki, ki jim ni mar za urejeno in čisto okolje; kdo so ljudje, ki kljub urejenemu področju ravnanja s komunalnimi odpadki brezvestno odvržejo vse, česar ne potrebujejo.

Zavedajmo se, da z nepravilnim odlaganjem kazimo podobo mesta in zelenih površin, onesnažujemo okolje, ustvarjamo črna odlagališča in s tem povzročamo dodatno delo ter stroške in škodujemo svojemu zdravju. Vsak izmed nas lahko s pravilnim ravnanjem prispeva svoj kosček k bolj čistemu in lepšemu okolju, v katerem bivamo.

Hvala vsem, ki se navedenih smernic držite in s tem dajete zgled tudi drugim!

Karmen Pugelj

Foto: TK

VARUHNJE REK – PREDSTAVITEV INICIATIV ZA ZAŠČITO REK IN PITNE VODE

Ob svetovnem dnevu voda 22. marca smo v okviru vodenja Odbora za čisto Reko pod okriljem Parka Škocjanske jame začutili dolžnost, da zastopamo reko Reko tudi v projektu »Varuhinje rek – predstavitev iniciativ za zaščito rek in pitne vode« v Galeriji Jakopič v Ljubljani. Na povabilo domačina in novinarja Erika Valenčiča in Alije Bulič, ki skupaj vodita projekt »Varuhinje rek«, se je odzvalo sedem lokalnih iniciativ za zaščito rek in pitne vode.

Na dogodku so se predstavili *Varuhi Sore* iz Škofje Loke, ki si prizadevajo za bolj sonaravno protipoplavno zaščito in *Civilna iniciativa za Savinjo* iz Savinjske doline, ki nasprotuje predlaganemu načinu protipoplavne zaščite v spodnji Savinjski dolini, saj meni, da se protipoplavno zaščito da urediti s sonaravnimi rešitvami, z upoštevanjem zakonodaje, presoje vplivov na zavarovana območja, lokalne skupnosti in lastnikov kmetijskih zemljišč. Barve

Soče je zastopala *Civilna iniciativa Danes!* iz Kanala ob Soči, *Varuhi kanjona reke Kokre* iz Kranja pa nasprotujejo komercializaciji kanjona Kokre in izvajajo nadzor nad onesnaževanjem reke. *Skupina za Savo* iz Zasavja nasprotuje postavitvi nove verige hidroelektrarn na srednjem toku Save med Ljubljano in Hrastnikom, za zaščito sotočja Save Dolinke in Save Bohinjske pred načrti lokalnega podjetnika pa si prizadevajo v iniciativi *Rešite sotočje* iz Radovljice. Prizadevanja za čisto okolje je zbranim predstavila tudi *Civilna iniciativa Eko Bistr.*

Po predstavitvi vseh sodelujočih iniciativ so potekala odprta omizja, kjer so obiskovalci krožili in podrobneje spoznali, za kaj se zavzemamo. Predstavili smo svoje aktivnosti, izmenjali izkušnje in znanja ter se povezali v želji po dolgoročnem sodelovanju, saj se zavedamo, da je v povezovanju moč.

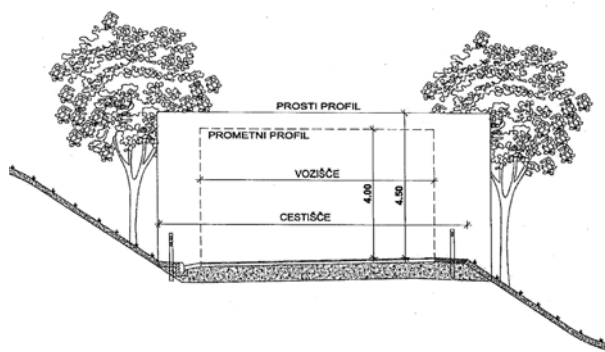
Eko Bistr., foto: Eko Bistr.

UREJANJE VEGETACIJE OB OBČINSKIH CESTAH

Vsak si želi urediti svoje bivalno okolje po svojih potrebah in željah, vendar se lastniki zemljišča pogosto ne zavedajo, da so pri rabi svojih zemljišč omejeni, ko le-ta mejijo na javno cesto ali drugo javno prometno površino.

Žive meje ob cestah, pločnikih in drugih prometnih površinah so razraščene in previsoke. Nekatere lastnike zemljišč je potrebno vsako leto znova opozarjati, da je treba vegetacijo ustrezno obrezati.

Za neovirano in varno uporabo ceste je potrebno **zagotoviti prosti profil**, ki je definiran s Pravilnikom o projektiranju cest. To je območje ob in nad cesto, ki omogoča preglednost nad dogajanjem na cesti in v prometu. V prosti profil ceste ne smejo posegati objekti ali vegetacija.

Prosti profil ceste je praviloma prostor, ki se razteza vzdolž vozišča v širino od 1,25 do 2,50 m in v višino od 4,50 do 7,50 m, kar pomeni, da drevesa v to območje ne smejo posegati vsaj pod višino 4,50 m.

Hkrati je treba paziti na to, da je **zagotovljeno polje preglednosti** na notranji strani cestnih krivin (pregledna berma ali območje znotraj ovinka) in v območju priključkov občinskih cest ali nekategorizirane in občinske ceste. **V tem območju je lahko grmovje (in drugo rastje ter objekti) visoko do 0,75 m.**

Neppravilno obrezana živa meja

Pravilno obrezana živa meja

Razrasla živa meja

Nepregleden ovinek

Drevje, razraščeno nad cesto

- Drevesa, ki rastejo ob omenjenih cestah, morajo biti obrezana tako, da je **prosta višina nad cesto najmanj 4,5 metra**.
- Ob pločnikih je treba obrezati vegetacijo tako, da je zagotovljena **minimalna višina 2,5 metra** od najvišje točke pločnika.
- Zaradi preglednosti **višina žive meje ne sme presegati 75 cm** od nivoja vozišča.
- Po širini mora biti grmičevje ali drevje obrezano **najmanj do zunanjega roba bankine**.

Občane **pozivamo, da obrežejo nevarne zasaditve v okolici cest in poti. Za vegetacijo je potrebno skrbeti skozi vse leto in tako zagotavljati minimalno polje preglednosti.** Ustrezna ureditev poleg večje varnosti vseh udeležencev v prometu prispeva tudi k urejenemu videzu naših naselij.

Karmen Pugelj

Foto: Karmen Pugelj

BREZPLAČNA AKCIJA ZBIRANJA NEVARNIH ODPADKOV IZ GOSPODINJSTEV

Nevarni odpadki se bodo zbirali v mesecu aprilu (**15. 4. 2023 in 22. 4. 2023**), in sicer s posebno premično zbiralnico, ki je namenjena varnemu zbiranju nevarnih odpadkov. V spodnjih tabelah je razpored po odjemnih mestih.

ODJEMNA MESTA ZA BREZPLAČNO AKCIJO ZBIRANJA NEVARNIH ODPADKOV IZ GOSPODINJSTEV

		Naselje		 Odjemno mesto
sobota, 15. 4. 2023		Jasen	8.00–8.30	VRBOVO – »na Šjrmu«
		Vrbovo		
		Vrbica		
		Jablanica		
		Trpčane	8.45–9.15	KUTEŽEVO – pri gasilskem domu
		Kuteževo		
		Podgraje		
		Zabiče		
		Sušak	9.30–10.00	NOVOKRAČINE – pri vaškem domu
		Fabci		
		Novokračine		
		Nova vas		
		Dolenje	10.15–10.45	JELŠANE – ekološki otok Bernardet
		Jelšane		
		Veliko Brdo		
		Mala Bukovica	11.15–11.45	MALA BUKOVICA – igrišče
		Studena Gora		
		Pavlica		
		Dolnji Zemon	12.00–12.30	DOLNJI ZEMON – pri gradu
		Gornji Zemon		
		Koseze	12.45–13.10	KOSEZE – pri ekološkem otoku
		Soze		
		Velika Bukovica		
		Ilirska Bistrica	13.15–13.45	ŽABOVICA – ekološki otok
		Ilirska Bistrica	14.00–14.30	GUBČEVA ULICA – ekološki otok
		Šembije	14.45–15.15	ŠEMBIJE – vaški dom
		Podtabor		
		Podstenjšek		
		Bač	15.20–15.45	KNEŽAK – pri gasilskem domu
		Koritnice		
		Knežak		

		Naselje		 Odjemno mesto
sobota, 22. 4. 2023		Zarečje	8.00–8.30	ZAREČJE – na avtobusni postaji
		Brce		
		Rečica		
		Harije	8.45–9.15	HARIJE – parkirišče pri mrliški vežici
		Dobropolje		
		Zarečica		
		Tominje		
		Podbeže	9.30–10.00	PODBEŽE – igrišče
		Sabonje		
		Zalči		
		Starod	10.30–11.00	PODGRAD – ekološki otok pri pošti
		Račice		
		Podgrad		
		Hrušica	11.15–11.45	HRUŠICA – igrišče
		Male Loče		
		Pregarje	12.00–12.30	PREGARJE – pri ekološkem otoku
		Huje		
		Gabrk		
		Rjavče		
		Prelože		
		Ostrožno Brdo	13.00–13.15	OSTROŽNO BRDO – pri cerkvi
		Prem	13.30–14.00	PREM – parkirišče pri cerkvi
		Čelje		
		Gornja Bitnja	14.15–14.45	DOLNJA BITNJA – pri ekološkem otoku
		Dolnja Bitnja		
		Kilovče		
		Ratečevo Brdo		
		Janeževo Brdo		
		Topolc	15.00–15.30	TOPOLC – parkirišče pri ekološkem otoku
		Smrje		
		Podstenje		
		Mereče		

KAJ SO NEVARNI ODPADKI IZ GOSPODINJSTEV?

Nevarni odpadki so tisti, ki vsebujejo večje koncentracije okolju nevarnih snovi in se jih zato ne sme odlagati v:

zabojnik za mešano embalažo (rumen pokrov),

zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov (črn pokrov).

Pogosto so strupeni in težko razgradljivi, zato lahko povzročajo ljudem in okolju ogromno škode. Tovrstne odpadke je potrebno strokovno zbrati, odlagati, predelati ali uničiti, predvsem pa ločeno zbirati od ostalih odpadkov že na izvornem mestu, torej v gospodinjstvu.

- Med odpadke, ki nastajajo v gospodinjstvu, in jih je potrebno zbirati ločeno, sodijo:

- fluorescentne snovi: neonske in varčne sijalke;
- barve: odpadne barve in barvam sorodne snovi, premazi, lepila, črnila, kartuše, tonerji;
- čistila: organska topila, jedka čistila, odstranjevalci;
- zdravila: tablete, sirupi, mazila, preparati, kapsule;
- motorna olja: mazalna, hidravlična, zavorna;
- kemikalije: kisline, baze, fotokemikalije;
- pesticidi: herbicidi, fungicidi, insekticidi, sredstva proti zajedavcem;
- kozmetika: laki, barve za lase, spreji, odstranjevalci laka;
- baterije: urne (gumbne), navadne, alkalne, Ni-Cd;

- akumulatorji: svinčevi akumulatorji iz avtomobilov;
- odpadna embalaža, onesnažena z nevarnimi snovmi: plastična, kovinska, lesena, steklena;
- spreji: prazne in polne tlačne posode.

Nevarne odpadke morate oddati v originalni embalaži, ki naj bo dobro zaprta, da med prevozom na zbirno mesto ne pride do razlitja vsebine. Pomembno je, da se odpadki med seboj ne mešajo, saj to lahko povzroči nepredvideno reakcijo med različnimi snovmi.

Nevarne odpadke lahko kadarkoli v okviru delovnega časa brezplačno oddate tudi v **Zbirnem centru Globovnik**.

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.

POSPEŠIMO SPREMEMBE, VSAK NAJ ODIGRA SVOJO VLOGO!

Letošnji svetovni dan voda nas je 22. marca nagovoril z geslom »Bodi sprememba, ki jo želiš videti v svetu«. To je bil poziv k združitvi moči za vodo in da skupaj pospešimo napredek. Vsak naj odigra svojo vlogo in stori, kar lahko, da skupaj rešimo vodno in higiensko krizo; da se premaknemo korak naprej pri doseganju zastavljenih trajnostnih ciljev, ki smo se jim zavezali z Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030. V njej smo se zavezali k temu, da bi v naslednjih sedmih letih vsem zagotovili dostop do vode in sanitarno varnost ter poskrbeli za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri.

Od tega cilja pa smo še zelo daleč. Močnejše po celotnem vodnem krogu spodbujajo napredek pri vseh glavnih globalnih vprašanjih, ki so povezana z zdravjem ljudi, dostopnostjo vseh do varne in zdrave pitne vode ter do ustrezne sanitarne varnosti, pa tudi pri odpravljanju lakote, uresničevanju načela enakosti med spoloma, možnosti dela in izobraževanja, razvoju gospodarstva in industrije ter preprečevanju nesreč in zagotavljanju miru v svetu.

KAJ LAHKO STORIM(O), DA POSPEŠIM(O) SPREMEMBE?

Vsak od nas lahko postane del sprememb in v svojem vsakdanjem življenju spremeni načine uporabe, porabe in ravnanja z vodo ter prispeva k ohranjanju naših vodnih virov. Poleg varčevanja z vodo tako pri osebni higieni kot pri pripravi hrane, pomivanju posode in pranju perila so tu še skrb za razumno uporabo nevarnih snovi v gospodinjstvih, za redno vzdrževanje interne vodovodne napeljave in odtokov, malih komunalnih čistilnih naprav, za pravočasno praznjenje

greznic, shranjevanje padavinske vode za zalivanje vrtov in skrb za pravilno odlaganje odpadkov. Živilskih odpadkov, olj, zdravil in kemikalij nikar ne mečite v straniščno školjko ali v odtoke, ampak raje ugotovite, od kod prihaja vaša voda in zatem obiščite še čistilno napravo, da spoznate, kako se komunalna voda čisti in razbremenjena onesnaževal vrača nazaj v okolje. Če boste postali razumen potrošnik in kupovali le stvari, ki jih potrebujete, boste veliko prispevali k želenim spremembam v globalnem svetu.

Javno podjetje Komunala Ilirska Bistrica, d. o. o.

ČISTILNA AKCIJA

SOBOTA, 15. 4. 2023

Občina Ilirska Bistrica skupaj s krajevnimi skupnostmi in društvi organizira čistilno akcijo po celotni občini.

Vljudno vabljeni, da skupaj poskrbimo za čistejše okolje.

<https://www.ilirska-bistrica.si>

Zaradi lažje organizacije zbiramo prijave:

ZERO WASTE IN VZPOSTAVITEV CENTRA PONOVRNE UPORABE

V regijskem stičišču BOREO so konec februarja za predstavnike nevladnih organizacij, občin in komunalnih podjetij organizirali obisk dobrih praks v sodelovanju s Komunalnim podjetjem Vrhnika in Zavodom Knof.

Mesec zatem smo se udeležili prvega sestanka, ki je potekal v Večgeneracijskem centru Cerknica na temo *Zero waste in vzpostavitev centra ponovne uporabe v regiji*. Beseda je tekla predvsem o nujnosti centra ponovne uporabe v regiji, saj takega centra zaenkrat nimamo.

Edin Behrić iz Javnega podjetja Komunalna Vrhnika je z nami podelil informacije o njihovem sistemu zbiranja surovin in še uporabnih predmetov ter o obdelavi le-teh do končne priprave za prodajo. Karmen Tomažič iz društva Prostor je predstavila izkušnjo s projektom *Izmenjevalnica*, ki je financiran iz participativnega proračuna Občine Postojna. Gre za večkratne izmenjevalnice oblačil, ki sta jih skupaj z Matejo

Premrl iz društva Lokalci priredili na način, da sta prostor in vsebino prilagodili različnim starostnim skupinam. Poleg same izmenjave sta organizirali tudi delavnice in usposabljanja.

V sklopu te tematike bodo v bodoče še potekale regijske aktivnosti, ki se bodo nanašale tudi na aktivnosti za območje Ilirske Bistrice. Do velikih sprememb vodijo majhni koraki in mi se veselimo nadaljnjih povezovanj in sodelovanj!

*Javno podjetje Komunalna
Ilirska Bistrica, d. o. o.*

Obisk Depoja na Vrhniki (Vir: BOREO)

Regijski sestanek v Cerknici (Vir: BOREO)

HARIJE: POZOR, ŽABE NA CESTI!

Medtem ko se zima na eni strani počasi poslaavlja, se na drugi strani žabe in druge dvoživke počasi zbujajo iz zimskega dremuckanja. Cesta med naseljema Harije in Zalči bo tako v prihodnjih dneh spet ena izmed pomembnejših naravovarstvenih točk v državi. Držav-

na cesta namreč prečka območje med dvema akumulacijskima jezeroma Mola in Klivnik. Ti dve jezera sta veliki mrestišči za dvoživke. Predvsem v spomladanskem času se k njima selijo živali iz bližnje okolice.

V teh dneh smo v objektiv ujeli delavce CPK, ki so po navodilu državnega upravljalca cest namestili 1520 metrov varovalne ograje na obeh straneh ceste kot ukrep zaščite dvoživk. Ob njej. S hitro namestitvijo varovalnih ograj so prispevali svoj del k varovanju narave, za kar si zaslužijo pohvalo.

Glede na to da bo cesta med naseljema Harije in Zalči v prihodnjih dneh polna živali in bodo ob cesti vidni tudi pobiralci, ki bodo

dvoživkam pomagali prečkati cesto, je na mestu poziv, da poskrbimo za varnost vseh, tako živali kot ljudi. Omejitev na omenjenem odseku je 90 km/h, v teh dneh pa ne bo odveč dodatna previdnost. Testni preizkus vožnje na omenjenem odseku je ta konec tedna pokazal, da je cesta v času selitve dvoživk lepo prevozna pri 60 km/h.

*Petar Bacio
Foto: Petar Bacio*

DAMJANA KINKELA JE ONA 2022

Akadska glasbenica in profesorica glasbe Damjana Kinkela je prepričala poslušalce Radia 94, ki so jo izbrali za prejemnico laskavega priznanja Radia 94. Kaj ji pomeni glasba; kdaj je pričela s petjem v zboru ter o načrtih in izzivih, s katerimi se sooča pri poučevanju otrok, nam odgovarja v spodnjih vrsticah.

Damjana, kako ste se počutili, ko so vas obvestili, da ste dobitnica priznanja Ona 2022?

Bila sem presenečena, saj nekaj časa sploh nisem vedela, da sem kandidatka za omenjeni naziv. Ob vseh obveznostih, ki jih imam, sama nisem akcije uspela spremljati, so me pa domači obveščali o tem, kako so poslušalci s telefonskimi klici oddali vsak dan največ glasov ravno zame. Čutila sem veliko podporo ljudi iz naše občine, za kar sem res hvaležna. Kasneje sem izvedela, da je zame glasovalo ogromno poslušalcev z različnih koncev Slovenije in celo iz tujine.

Kaj je po vašem mnenju prepričalo poslušalce Radia 94, ki so svoj glas namenili vam?

Domnevam, da so poslušalci nagradili mojo vztrajnost in aktivno delovanje na področju glasbe. V občini in tudi širše delujem na različnih glasbenih področjih kot učiteljica glasbe, zborovodkinja, dirigentka, organistka, pevka, zboristka in korepetitorica. Prav tako je na izid akcije zagotovo vplivala obrazložitev, da sem zagnana zborovodkinja Cerkvenega mešanega pevskega zbora Zvon (CMePZ), ki letos praznuje 40. obletnico delovanja. Zbor vsako nedeljo bogati podoba bogoslužja v župnijski cerkvi sv. Petra v Trnovem, prav tako pa neutrudno deluje kot kulturno društvo, se pevsko udeležuje raznih zborovskih manifestacij in v našo občino prinaša sveže ter kvalitetne komorne, zborovske in orgelske koncerte klasične glasbe na visokem umetniškem nivoju. Mislim, da so poslušalci, ki nas spremljajo na naši poti, podprli naše skupno delo.

Kaj vam pomeni ta nagrada?

Nagrade sem se razveselila. Predstavlja mi predvsem potrditev, da svoje poslanstvo oz. svoj poklic opravljam dobro. V tem času sem prejela ogromno besed, izrazov in sporočil potrditve, pohval ter čestitk. Še vedno sem deležna res prijetnih nagovorov, v katerih sogovorniki izrazijo svoje navdušenje, pod-

poro, občudovanje in veselje. Veliko mi pomeni, da pri vsem tem čutim pristnost in iskrenost. Hvaležna sem vsem, ki so oddali svoj glas zame, saj so s tem nagradili tudi društveno in zborovsko dejavnost, ki zlasti v današnjem svetu individualizma in tekmovalnosti predstavlja nujno pot v drugačno, boljše, kulturno, prijazno in sodelovalno družbo. Ponosna sem, da so poslušalci nagradili društveno delovanje v Ilirski Bistrici.

Kdo je Damjana Kinkela? Kako bi se predstavili?

Sem Trnovka, a z družino, možem in tremi otroki živim v Podbežah. Po poklicu sem akademska cerkvena glasbenica in profesorica glasbe. Na Akademiji za glasbo (AG) v Ljubljani sem leta 2003 z odliko diplomirala iz orgel na oddelku za cerkveno (danes sakralno) glasbo, čez štiri leta pa še iz glasbene pedagogike. Delujem in se dodatno izobražujem na različnih, že omenjenih področjih glasbe. Na OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica in OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad sem zaposlena kot učiteljica glasbene umetnosti in zborovodkinja šolskih pevskega zbora. Pri svojem delu sem vztrajna, natančna, vedno z željo po perfekciji, zato tudi zahtevna in naveličana, a potrpežljiva. Ker sem nenehno izpostavljena očem javnosti, svoj poklic dojemam kot zahteven in odgovoren, vendar tudi kot izredno lep; hkrati je moje poslanstvo in ljubezen. Svoj prosti čas posvečam družini, vodenju zbora Zvon in orgljanju v cerkvi sv. Petra. Izkoristim ga tudi za obisk glasbenih koncertov, gledaliških predstav, za pohode v naravo, branje knjig, meditacijo in kontemplacijo. Ker vedno znova v glasbi iščem popolnost in čistost sozvočja, kot pevka sodelujem v Mešanem pevskem zboru Glasbene matice v Ljubljani, ki izvaja velika vokalno-instrumentalna glasbena dela svetovnih skladateljev. Sem članica izvršnega odbora Slovenskega Cecilijinega društva in članica uredniškega odbora strokovne glasbene revije Cerkveni

glasbenik, v kateri tudi objavljam svoje pripevke.

Glasba vas je oblikovala že v rani mladosti. Kdaj ste začutili, da ste z njo neločljivo povezani in da bo ne le vaš poklic, temveč tudi poslanstvo?

Že zelo zgodaj. Odkar pomnim, sem se videla le na področju glasbene dejavnosti. Zagotovo je k temu prispevalo družinsko prepevanje, pevsko udeleževanje staršev, obiskovanje ur klavirja, orgel in solopetja na Glasbeni šoli Ilirska Bistrica ter prepevanje v šolskih in cerkvenih pevskega zbora. Moji učitelji in profesorji Zorko Antonič, Draško Baumgarten, Margareta Togunjac, Marija Lenarčič, Kristina Polh, Nives Pirih, mentorja z AG Mario Perestegi in Branka Rotar Pance, Ivan Florjanc, Mirko Cuderman, Tone Potočnik, Maks Strmčnik in številni drugi so bili s svojim zgledom, karizmo, vodenjem ter vero in zaupanjem v moje glasbene sposobnosti najpomembnejša popotnica na poti mojega glasbenega razvoja.

Koliko let ste bili članica zbora Zvon, preden ste prevzeli njegovo taktirko? Najprej ste namreč vodili Zvonček, podmladek zbora.

Vsa osnovnošolska leta sem prepevala v vseh šolskih pevskega zbora in pri Zvončku. V drugem letniku gimnazije, ko sem bila stara šestnajst let, sem v svoje roke prevzela Zvončkovo dirigentsko paličico. Začetkov se spominjam z veseljem. Dobro se spomnim, kako sem prvič stopila pred pevke in pevce zbora. Nekateri so bili le kakšno leto mlajši od mene. Še sedaj se čudim, kako lepo so me sprejeli in kako so me upoštevali. Res smo dobro delali. Med odrasle pevce pevskega zbora Zvon sem pristopila v zaključnem, 8. razredu OŠ. Kmalu sem zbor v

cerkvi začela spremljati na orglah. Po sedmih letih prepevanja v Zvonu sem leta 2000 postala njegova zborovodkinja. Takrat sem bila študentka na AG, polna idej, zato smo delali precej ambiciozno.

Kakšni so vaši načrti za nadaljnji razvoj zbora, ki ga vodite že 23 let?

Zbor poleg opravljanja svoje primarne funkcije – oblikovanja glasbene podobe bogoslužja – vse od leta 2000 deluje kot kulturno društvo. Trenutno se zvonovci intenzivno pripravljamo na udeležbo na 1. čezmejnem festivalu zborovske sakralne glasbe AmorVincit. V mesecu aprilu bomo nastopili na reviji Primorska poje v Nabrežini. Z mešanim pevskim zborom Divača pripravljamo skupni koncert, ki bo 10. junija ob 20. uri v Kettejevi dvorani Doma na Vidmu. Konec meseca avgusta se bomo na intenzivnem vikendu pripravljali na jesenski slavnostni koncert ob 40. obletnici zbora. Poleg aktivnega zborovskega dela smo močni tudi na področju organizacije koncertov. Že vrsto let organiziramo tradicionalni božični koncert ter cikel koncertov sakralne glasbe. Želimo si, da bi s prenovljenimi orglami v obnovljeni cerkvi sv. Petra v prihodnjih letih gostili različne glasbene goste ter enega od sakralnih koncertov revije Primorska poje. Načrtov in idej je mnogo, se pa zavedamo, da je nujno potrebno več energije vlagati v vzgojo novih pevcev, še zlasti moških, ki jih v naši občini že kronično primanjkuje, vse manj se jih odloča za prepevanje v pevskem zboru. Prav tako se soočamo z izzivom, kako projekte tudi finančno pokriti.

Kot glasbena pedagoginja skrbite za glasbeno vzgojo otrok. Kako jih pritegnete k poslušanju?

Učenci v večini radi prihajajo k pouku glasbe, kjer najraje prepevajo, igrajo in poslušajo glasbo. Nekoliko manj so navdušeni nad zgodovino glasbe. Pouk skušam narediti zanimiv, dinamičen in po vzoru Orffovega principa čim bolj aktiven. Raje kot z mnogo besedami učence motiviram z zanimivimi vajami upevanja, z ritmičnimi in gibalnimi vajami ter petjem. Pri poslušanju glasbe urimo doživljajsko in analitično poslušanje. Ker je ur pouka glasbene umetnosti na razred premalo (v 1. triletju dve uri, v 4. in 5. razredu 1,5 ure, od 6. do 9. razreda le ena ura tedensko), je še toliko

bolj pomembno skrbno načrtovanje, da *čas* izkoristimo kar najbolje.

Ste zborovodkinja kar šestih osnovnošolskih pevskih zborov. Katerih?

Na OŠ Dragotina Ketteja delujejo štirje pevski zbori: Cici otroški pevski zbor prvošolcev vodi Ana Rozman, ostale zборе vodim jaz, in sicer: otroški pevski zbor drugošolcev, otroški pevski zbor tretje-, četrto- in petošolcev ter mladinski pevski zbor, v katerem pojejo učenci od 6. do 9. razreda. Na OŠ Rudolfa Ukoviča Podgrad delujejo: otroški pevski zbor 1. in 2. razreda, otroški pevski zbor 3., 4. in 5. razreda ter mladinski pevski zbor. Vsi zbori pojejo pod mojim vodstvom. Učenci skozi leta vaj lepo napredujejo in rastejo v dobre pevce. V času omejitve zaradi koronavirusa smo bili pred velikim izzivom, kako delovanje pevskih zborov ohraniti. Zborovodje smo se morali dodatno izobraževati na področju računalniške tehnike. Pevske vaje so potekale prek računalniškega videokonferenčnega programa Zoom. Učenci so za nastope na virtualnih šolskih in javnih prireditvah doma individualno naredili avdio- in videoposnetke, iz katerih smo nato učitelji glasbe sestavili videoposnetek v obliki virtualnega pevskega zbora. Šlo je za zelo zahtevne projekte, a smo jih izvrstno izpeljali; to so bile dolge ure dela, pogosto pozno v noč. Ob vrnitvi v šole so pevske vaje nekaj časa potekale strogo ločeno po razredih (mehurčkih). A smo vztrajali. V letošnjem šolskem letu delo

pevskih zborov ponovno poteka po starih tirnicah, seveda z določenim osipom pri številu učencev, vpisanih v pevske dejavnosti na šoli – tudi to je posledica epidemije. Letos smo po treh letih ponovno nastopali v živo. Učenci 1. triletja te izkušnje sploh še niso doživeli. Za starejše učence in nas, učitelje, je bila prireditev polna emocij, mlajši otroci pa so lahko prvič doživeli, kako javna prireditev in nastop sploh izgleda. Vesela sem, da sem v težkem obdobju vztrajala, saj so pevski zbori ponovno oživele. Otroci, ki na pevske vaje prihajajo, so motivirani in pojejo z navdušenjem.

Je veliko vaših učencev glasbeno nadarjenih? Kje se lahko izkažejo?

Poleg poučevanja glasbene umetnosti in vodenja pevskih zborov se na šolah posvečam tudi delu z nadarjenimi učenci. Letos je v začetku tega meseca potekala že 12. Slovenska glasbena olimpijada, ki jo organizirata Akademija za glasbo in Glasbena mladina Slovenije. Namenjena je učencem 3. triletja osnovne šole. Gre za olimpijado v pravem pomenu besede, za resnično praznični festival glasbe. Učenci v pisnem delu tekmovanja izkažejo svoje teoretično, analitično in slušno-analitično glasbeno znanje, izkažejo pa se tudi na pevskem, interpretativnem, ustvarjalnem in a vista izvajanju. Učenci za namen tekmovanja napišejo lastno skladbo in jo na tekmovanju izvedejo na javnem nastopu. Sama sem se državnega tekmovanja z obema šolama udeleži-

Arhiv CMepZ Zvon

la štirikrat. Od desetih mojih učencev je eden dosegel bronasto, šest srebrno, trije pa zlato priznanje. Udeležba na takem tekmovanju je dobra popotnica za razvoj glasbenih sposobnosti in morebitno usmeritev na srednje in visoko glasbeno izobraževanje.

Kako pomembna je glasba v življenju človeka in kaj pomeni vam, ki z njo dejansko živite vsak dan?

Že stari Grki so se zavedali, kako pomembna je glasba za človekov razvoj, pripisovali so ji nadzemeljski pomen. Platon je trdil, da je takšna, kot je glasba, tudi država. Bolj ko je razvita glasba, bolj je razvita država. Glasba je bila poleg aritmetike, geometrije, gimnastike in astrologije v grški šoli predmet. Vsak

učenec je moral znati peti in igrati na en instrument. Danes se pomena glasbe in njenega vpliva na razvoj človeka premalo zavedamo. Velikokrat se nam zdi samoumevna, saj jo kar naprej vsiljujemo kot zvočno kuliso, kjer koli že smo: v trgovskih centrih, avtomobilih, doma, na raznih družabnih srečanjih. Če hočemo doživeti koristi glasbe, moramo najprej doživeti tišino. Tako razvijemo občutljivost zanjo, nato pa moramo glasbo poslušati ali aktivno doživljati – s petjem, igranjem, plesom, pozornim poslušanjem in ustvarjanjem. Zvok potuje in gre skozi celo telo. Sama glasbo doživljam zelo močno, čeprav večino časa doma preživim brez radia, televizije in ostalih zvočnih dražljajev. Hrepenim po lepih in ubranih sozvočjih in vibracijah, ki jih pogosto doživim

ravno ob sprehodih v naravo. Ob točno zapeutih in uglašeni tonih se moje telo prečisti, zavibira. Glasba me takrat ozdravi, navdihne in mi povrne življenjsko energijo, ki mi je ob hitrem tempu in obilici obveznosti pogosto zmanjka.

Kakšno je vaše sporočilo našim bralcem?

Bralcem želim vse dobro. Predvsem, da bi znali prisluhniti sebi in sočloveku ter si vzeti čas zase in za svoje najbližje. Želim, da bi občani delovali povezovalno in ne izključevalno, da bi se dvorane in ostali prireditveni prostori za predstave in koncerte zopet napolnili z obiskovalci ter da bi drug drugega medsebojno bogatili in navdihovali.

SLAVNOSTNI PODPIS POGODBE O FINANCIRANJU GASILSKE DEJAVNOSTI V LETOŠNJEM LETU

Predsednica in predsedniki sedmih prostovoljnih gasilskih društev (PGD) v občini Ilirska Bistrica in Gasilska zveza (GZ) Ilirska Bistrica so z županom Občine Ilirska Bistrica dr. Gregorjem Kovačičem slavnostno podpisali pogodbo o financiranju lokalne gasilske javne službe v občini Ilirska Bistrica za leto 2023.

Skupna vrednost pogodbe znaša 263.713 evrov. PGD Ilirska Bistrica bo od tega dobilo 115.204 evre za osebne dohodke poklic-

nih gasilcev in za tekoče stroške delovanja (23.336 evrov). PGD Jelšane, Koritnice, Podgora - Podgraje in Vrbovo za tekoče stroške

dobijo po 8.011 evrov, PGD Knežak in Podgrad pa 11.842 evrov. Gasilski zvezi se nameni 21.465 evrov za izplačilo osebnega dohodka in 47.980 evrov za kritje stroškov delovanja ter izvedbo dejavnosti, kot so izobraževanje in usposabljanje ter zdravniški pregledi.

Zneski za delovanje gasilskih organizacij se v zadnjih desetih letih niso spreminjali, letošnji pa so se zaradi splošnega dviga cen in višjih stroškov plač povišali za približno deset odstotkov. Poleg s pogodbo opredeljenih stroškov za delovanje je v letošnjem proračunu zagotovljenih še 286.000 evrov za nadaljevanje gradnje gasilskega doma v Podgradu, gradnja pa se bo nadaljevala tudi v letih do leta 2026.

V dobavi sta še dve gasilski vozili, in sicer vozilo za prevoz moštva za PGD Knežak (70.000 evrov) in vozilo za gašenje gozdnih požarov za PGD Ilirska Bistrica. Občina bo letos nakup sofinancirala s 100.000 evri, drugi del pa prihodnje leto. Še približno 40.000 evrov občina namenja adaptaciji gasilskih vozil v ostalih PGD.

DJ

KAJ MORAMO STORITI, DA BOMO PRIVLAČNI ZA TURISTE?

Butični turizem je del turistične panoge z visoko dodano vrednostjo. Kako premagati ovire in na Ilirskobistriškem razvijati edinstveno butično trajnostno turistično ponudbo?

Ilirskobistriško območje ima veliko turističnih priložnosti na različnih področjih, nekaterih se zavedamo, veliko izmed njih pa ne. Z željo spodbuditi razvoj tega gospodarskega področja spodbuditi večjo aktivnost, prodornost in povezovanje smo organizirali niz predavanj in okroglo mizo. Naš končni cilj je oblikovanje smernic in nato strategije razvoja turizma v naši občini.

NA PRIMERU GIRO D'ITALIA...

V okviru sedmih predavanj so obiskovalci prisluhnili informacijam Sabine Povšič Štimatec o oblikovanju in razvoju blagovne znamke, marketinških aktivnosti in komunikaciji med deležniki v določeni turistični destinaciji. Na primeru Giro d'Italia 2022, ki ga je predstavila Katja Sovdat, Turizem doline Soče, smo spoznavali, kako sodelovati v lokalni skupnosti pri promociji turistične ponudbe. Miha Lesjak iz Fakultete za turistične študije je na primeru Svetovnega prvenstva v nordijskem smučanju v Planici 2023 predstavil, kako in zakaj razvijati športni turizem in ob tem zagotavljati trajnostni razvoj. Boštjan Jerman iz podjetja Samurai je prisotne seznanil z možnostmi pridobivanja finančnih sredstev iz različnih programov in skladov.

Gostili smo predstavnika s Kočevskega, Vesno Malnar Memedovič, direktorico Zavoda Kočevsko, in Andreja Mladenoviča iz Podjetniškega inkubatorja Kočevje. V izredno zanimivem predavanju je Vesna Malnar Memedovič predstavila dosežke desetletnega turističnega razvoja področja Kočevsko in načrte za prihodnost. Razvoj kočevskega podjetniškega inkubatorja v veliki meri sloni na podpori razvoja turistične destinacije Kočevsko. Pia Peršič, magistra dediščinskega turizma, pa je predstavila, kako Novo mesto in okolica pod destinacijsko blagovno znamko Skrivnosti Dolenjske v turistično ponudbo vključuje tudi kulturno dediščino.

Cikel predavanj smo zaključili s pogovorom o povezovanju in sodelovanju na področju turizma v regiji, ki ga je vodila Marjana Grčman. Na okrogli mizi so sodelovali Dejan Iskra, RDO Zeleni kras, Pia Peršič, mag. kulturne

dediščine iz Novega mesta, Bruno Bonifačič, direktor predstavništva Hrvaške turistične skupnosti, Marjana Kalčič, direktorica Turistične skupnosti Matulji s Hrvaške in Maja Uljan, direktorica TIC Ilirska Bistrica.

PADEC ŠENGENSKE MEJE JE OMOGOČIL ŠTEVILNE PRILOŽNOSTI

Sodelujoči so izpostavili, da sta veliki prednosti ilirskobistriškega področja neokrnjena narava in bogata kulturna dediščina. S padcem schengenske meje so se odprle še številne možnosti za sodelovanje in za nove produkte ter doživetja v prostoru, ki je bil nekdanje zelo tesno povezan. »Na nas je, da pograbimo priložnost in s pravimi strateškimi usmeritvami turizem postavimo kot eno glavnih gospodarskih panog v občini, če se bomo znali zgledovati po južnih sosedih, ki to znajo zelo dobro,« je povzela Maja Uljan.

Tudi predstavnika s Hrvaške sta namreč predstavila dosedanja razvoj turizma na njihovem obmejnem območju, pa tudi možnost sodelovanja v prihodnosti. Predstavljeni so bili primeri dobre prakse na Bistriškem in razvila se je zanimiva debata o nadaljnjih možnostih turističnega razvoja z zavedanjem, da se število turistov, ki iščejo zanimivo ponudbo, avtentične lokacije in butične nastanitve, ki obenem nudijo nivo udobja, ki ga zahtevni tuji gost pričakuje in ga je pripravljen plačati,

povečuje. Oziroma, kot je dejal eden izmed sogovornikov, že sama kakovostna raven nastanitve in ponudbe določa raven turista, ki pride, s tem pa tudi ceno, ki jo lahko postavi ponudnik.

Udeleženci niza predavanj in okrogle mize so soglašali, da na Ilirskobistriškem turistični potencial še zdaleč ni izkoriščen. Imamo edinstveno priložnost, da s pomočjo dobrih praks dosedanjega turističnega razvoja sosednjih področij na slovenski in hrvaški strani, ob upoštevanju naravnih danosti in kulturne dediščine ter z upoštevanjem idej in predlogov lokalnega prebivalstva, ki se želi aktivno udeleževati v turističnem segmentu, oblikujemo strateške usmeritve na področju turističnega razvoja na Ilirskobistriškem. Strateške umeritve morajo upoštevati trajnostni razvoj področja, turistično ponudbo z visoko dodano vrednostjo (butični turizem) in tesno medobmejno sodelovanje na področju razvoja turistične ponudbe. Vse to pa bo mogoče le ob podpori in zaupanju občine, sodelovanju z regionalno destinacijsko organizacijo Zeleni kras, lokalnimi akcijskimi skupinami (LAS) in vsemi ostalimi deležniki na področju turističnega razvoja, ki se zavedajo, da je lahko turizem pomemben del gospodarskega razvoja občine in širšega področja.

Maja Uljan

Velikonočna razstava

NA GRADU PREM

1. april - 2. maj 2023

URNIK GRADU PREM:
pon.-pet.: 10.00-15.00
sob., ned. in prazniki: 10.00-18.00

Razstavljajo vrtci, šole, društva, rokodelci in cvetličarne iz občine Ilirska Bistrica.

KNEŽAN JANEZ KASTELIC JE PREJEMNIK SREBRNEGA ZNAKA CIVILNE ZAŠČITE ZA ZASLUGE

Poveljnik »Gasilske zveze Ilirska Bistrica« Janez Kastelic se je v svojem mandatu izkazal kot izvrsten organizator in odličen vodja intervencij, kar je prepoznala Civilna zaščita in mu podelila priznanje za njegovo dosedanje delo. Z njim smo se pogovarjali o delovanju gasilcev in njihovih načrtih za nadaljnji razvoj, tovariš Kastelic pa nam je potrdil, da bo še vedno z vsem srcem aktiven v gasilskih vrstah.

Ob dnevu civilne zaščite ste na Brdu pri Kranju na osrednji slovesnosti prejeli srebrni znak za vaše zasluge. Koliko priznanj imate še doma in kaj vam pomeni zadnje priznanje?

Moje prvo priznanje sem prejel pred osamosvojitvijo leta 1990, ko sem bil državni prvak na tekmovanju srednjih gozdarskih šol bivše Jugoslavije. Srednja gozdarska šola Postojna je takrat zmagala na tekmovanju v gozdarskih veščinah in postali smo državni prvaki. Imam priznanja občinske gasilske zveze 3., 2. in 1. stopnje ter državno odlikovanje plamenico 3., 2. in 1. stopnje. Sem prejemnik bronaste ga znaka civilne zaščite za pomoč pri odpravi posledic žledu. Zadnje priznanje pa je potrditev mojega udejstvovanja v sistemu zaščite in reševanja ter vsega mojega dosedanjega dela v gasilski organizaciji. Obenem me tudi obvezuje, da bom še naprej aktiven član gasilske organizacije in pripadnik civilne zaščite.

V predlogu za priznanje so zapisali, da ste nepogrešljiv člen štaba CZ Občine Ilirska Bistrica.

Kot predstavnik gasilcev Gasilske zveze Ilirska Bistrica, ki je ena od najmočnejših organizacij v občini, lahko zagotovim, da smo sigurno nepogrešljiv člen, saj smo prvi pri vsaki nesreči, naravni ujmi in drugem izrednem dogodku. Po prejetem klicu na pomoč smo v najkrajšem možnem času na kraju dogodka.

Kakšne zadolžitve imate v Štabu Civilne zaščite Ilirska Bistrica?

V občinskem štabu CZ sem kot predstavnik gasilske organizacije zadolžen za izvedbo nalog, ki so zaupane gasilcem v primeru izrednih dogodkov. Ko se ob večjih nesrečah (poplave, orkanska burja, COVID 19, potres ...) skliče občinski štab CZ od občinskega poveljnika CZ prejmem nalogo, ki jo moramo izvesti gasilci. Povelja prenašam na nižje nivoje in vodim delo gasilskih enot na terenu.

Foto: Osebni arhiv

Ste poveljnik Gasilske zveze Ilirska Bistrica. Kakšna je pravzaprav vloga poveljnika pri intervencijah?

V primeru, ko se intervencija razširi na dva ali tri društva naše gasilske zveze, kot poveljnik prevzamem vlogo vodje intervencije. Pri večjih intervencijah ustanovimo gasilski štab, v katerem ob pomoči drugih gasilskih vodij lažje obvladujemo situacijo. Lahko vodim intervencijo ali kot član štaba pomagam pri vodenju.

Kaj odlikuje gasilce Gasilske zveze Ilirska Bistrica? Izkazali so se pri požaru na Krasu, še prej so Makedonce uspešno obvarovali pred uničujočimi požari. Kako ste se organizirali ob klicu na pomoč?

Naše gasilce odlikujejo znanje, pogum, vztrajnost in želja pomagati ljudem v nesreči. Ob klicu na pomoč steče akcija, določi se število vozil po društvi, ki bodo izvozila na intervencijo, zborna mesto; določi se vodjo odprave naše gasilske zveze in v najkrajšem možnem času se izvozi na mesto požara. Zmeraj pustimo rezervo tudi doma, ker smo tudi mi na ogroženem območju in če bi bilo potrebno, bi rezerva ukrepala. Pri požaru na Krasu, največjem požaru v naravi v zgodovini Republike Slovenije, nam je bila zaupana posebna naloga. S strani poveljnika obalnokraške regije tovariša Marka Adamiča smo dobili povelje, da smo v pripravljenosti za delovanje na območju od Ilirske Bistrice do Sežane. Če bi prišlo na tem območju do večjega požara, bi naša gasilska zveza izvozila in pričela z delovanjem. Za požar na Krasu pa smo bili aktivirani le, ko je bilo najhujše oz. ko so bila ogrožena življenja in imetje ljudi. Ponavadi smo bili aktivirani okrog poldneva, izvozili smo v predpisani koloni, delovali celo noč do drugega jutra

Foto: TK

in se nato vrnil nazaj domov in bili spet v pripravljenosti. Določeno število naših gasilskih vodij je vseskozi pomagalo pri delu štaba na tej veliki intervenciji v vlogah vodij sektorjev.

V zadnjem času ste opravili kar tri gasilske vaje, in sicer v Lesonitu, Plami in Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. So te vaje uspešna priprava na realne situacije?

Na nivoju gasilske zveze smo opravili dve vaji, in sicer v Lesonitu in domu starejših občanov. Zahvala za pripravo vaj gre bivšemu poveljniku PGD Ilirska Bistrica tovarišu Klemnu Škrabu in poveljniku PGD Podgrad tovarišu Marjanu Barbi. V Plami pa smo se udeležili regijske vaje civilne zaščite, kjer je bila naša gasilska zveza nosilec gasilskega dela. Vse vaje so nam v veliko pomoč v realnih situacijah, saj na njih treniramo in se usposabljam v vodenju, operativnem delovanju ter sodelovanju z ostalimi službami zaščite in reševanja.

Za uspešno delovanje GZ Ilirska Bistrica je izjemno pomembno zgledno sodelovanje med vsemi sedmimi prostovoljnimi društvi. Kako s predsednikom GZ Ilirska Bistrica Radom Fabcem določita prioritete in mirita strasti?

Za uspešno delovanje gasilske zveze je pomembno sodelovanje z Občino Ilirska Bistrica in njenim županom, saj je ravno župan odgovoren za požarno varnost v občini. Gasilci pa smo izvajalci javne gasilske službe in smo v »službi« aktualnega župana. Na tem mestu se moram zahvaliti bivšemu županu Emilu Rojcu za dosedanje sodelovanje in vso podporo, ki nam jo je izkazoval skozi celoten mandat.

Kot vidim po prvih sestankih z novim županom dr. Gregorjem Kovačičem se nam ni bati, da bo izostalo dobro sodelovanje, saj smo

glavne stvari za razvoj gasilstva že dorekli in dobili podporo z njegove strani.

Vsako izmed sedmih gasilskih društev ima svoje potrebe po nabavi opreme, vzdrževanju gasilskih domov in vzdrževanju vozil. Ključ za delitev sredstev je kategorizacija gasilskih enot. Tako imamo štiri gasilska društva 1. kategorije (Jelšane, Koritnice, Podgora in Vrbovo), dve društvi 2. kategorije (Knežak in Podgrad) in eno 4. kategorije (Ilirska Bistrica). Za miritev strasti in uspešno delitev sredstev je v prvi vrsti zaslužen predsednik Rado Fabec s svojim mirnim nastopom, potrpežljivostjo, preudarnostjo in pravičnostjo. Sam mu stojim ob strani in ga pri tem podpiram.

Kot sem opazila na vajah in proslavah, ste človek izjemnih organizacijskih sposobnosti, a boste na občnem zboru 21. aprila posle predali nasledniku. Boste tovrsten način dela prenesli na bodočega poveljnika?

Če bom zaprosen, bom rade volje pomagal z nasveti in izkušnjami, ki sem jih pridobil v moji 40-letni gasilski karieri. Nobenemu ne mislim vsiljevati svojega načina vodenja in odločanja, se pa ne umikam iz gasilskih vrst, ampak bom še naprej pripravljen pomagati na vseh področjih.

Kakšna je vizija našega gasilstva? PGD Ilirska Bistrica se ponaša s specialnim vozilom za reševanje z višin, v Podgradu pa se obeta gradnja novega gasilskega doma.

Vizija gasilstva gre v pravo smer – v opremljanje, obnovo vseh šestih gasilskih domov in izgradnjo novega gasilskega doma v Podgradu. Največji poudarek pa dajemo pridobivanju mladih gasilcev in novih članov, tudi starejših, za operativne vrste. Zelo se trudimo pri delu z mladino. Tukaj ima veliko zaslug naš predsednik mladinskega sveta tovariš Mitja Ivančič in mentorice ter mentorji vseh gasilskih društev naše gasilske zveze, ki se trudijo, da motivirajo mladino. Mladim podajajo znanje o gasilskih veščinah, učijo jih humanosti in pomoči sočloveku v nesreči. Cilj je, da bodo mladi znali pomagati sebi in drugim. Lahko se zgodi, da bomo imeli najsodobnejša vozila, opremo in tehniko, a ne bomo imeli ljudi, ki bi s tehniko delali, zato so člani in članice vseh generacij največje bogastvo naše gasilske organizacije.

Foto: Jaka Fidel

Kakšna bo prihodnost bivšega poveljnika v gasilstvu? Verjetno ostajate aktiven član PGD Knežak pod vodstvom predsednika Leopolda Kirna in poveljnika Tadeja Slavca. Kako bo spremljati gasilstvo iz ozadja? Verjetno bo več časa za ostale konjičke in družino.

Brez podpore matičnega društva si ne predstavljam dela poveljnika GZ, zato se na tem mestu zahvaljujem za vso podporo članom PGD Knežak na čelu z bivšo predsednico tovarišico Barbaro Tomšič Delost in bivšim poveljnikom tovarišem Robertom Škrkljem. Ostajam aktiven operativni gasilec PGD Knežak. Izvoljen sem bil v nadzorni odbor društva in pomagal bom mentorjem pri vzgoji mladih gasilcev. Na gasilski zvezi bom še vedno aktivno sodeloval pri vseh izobraževanjih kot predavatelj pri razvrščanju – to je predmet, ki operativne gasilce uči korakanja, pozdravljanja, postrojevanja, pravilne nošnje gasilske uniforme, obnašanja na gasilskih paradah in ostalih prireditvah. Še vedno bom spremljal vse dogajanje v gasilski zvezi in s svojim znanjem pripomogel k razvoju gasilstva na Ilirskobistriškem.

Družina, čeprav jo omenjamo na koncu, je v vsej tej zgodbi najpomembnejša, zato se ženi Sandri in hčeri Nataliji zahvaljujem za podporo, razumevanje in potrpežljivost ter za kakšno neprespansko noč. Tukaj je veliko usklajevanj, odpovedovanj in prilagajanja glede dopustov, rojstnodnevnih praznovanj in podobnega. Sestanki, intervencije, izobraževanja in druge odsotnosti zaradi gasilstva terjajo svoj čas. Po koncu mandata bo sigurno več časa za družino, moj prvi konjiček pa še vedno ostaja gasilstvo.

Foto: Jaka Fidel

»ZŠAM ILIRSKA BISTRICA« V NOVO MANDATNO OBDOBJE Z JASNO VIZIJO

Na 67. občnem zboru »Združenja šoferjev in avtomehanikov (ZŠAM) Ilirska Bistrica«, ki so se ga udeležili tudi predstavniki vseh šestih združenj šoferjev in avtomehanikov v regiji, smo izvolili nove organe združenja za mandatno obdobje 2023–2027 in med nami toplo pozdravili kar 9 novih članov.

Naše poslanstvo ostaja širjenje obzorij o odgovornem in varnem ravnanju v prometu. ZŠAM Ilirska Bistrica na začetku vsakega šolskega leta skrbi za *Varno pot v šolo*. V septembru naši člani nadzorujejo otroke pri prečkanju vse prometnejših prehodov za pešce v Ilirski Bistrici in jim dajejo napotke, kako se pravilno in varno prečka cesto. Pereči problemi so še vedno vožnja na prednjem sovoznikovem sedežu namesto v otroškem sedežu, neuporaba varnostnih pasov, nepravilno parkiranje v bližini šole, uporaba invalidskega

parkirnega prostora, uporaba telefonov med vožnjo in nepravilno prečkanje ceste.

Še večjo zaskrbljenost nam povzročajo kolesarji, ki telefonirajo ali kadijo med vožnjo, ne uporabljajo zaščitne čelade, nenadno spreminjajo smer vožnje ali uporabljajo slušalke in ne spremljajo prometa. Z neodgovornim ravnanjem ogrožajo sebe in ostale udeležence v prometu, še posebno najmlajše, ki ne znajo hitro reagirati v nevarnih situacijah.

Naše združenje si poleg vzgoje in poučevanja cestnoprometnih pravil prizadeva tudi

za zgleden prikaz pravilnega in odgovornega obnašanja v prometu. V lanskem juniju smo s tem namenom prvič organizirali *Dan varnosti v prometu*, kjer smo k sodelovanju povabili učence iz Osnovne šole Toneta Tomšiča Knežak, Moto klub Feistritz in Tomos klub Brkini. Učenci so predstavili varno vožnjo s kolesom; motoristi so pod strokovnim vodstvom policista na motorju prikazali svoje veščine na improviziranem poligonu; ljubitelji Tomosov pa so spretno vijugali med količki. Kot primer varne in hitre vožnje pa so gledalcem priredili pravi hitrostni spektakel še vozniki in voznice gokartov. Dan, ki je posvečen prometni varnosti in so ga s svojo udeležbo podprli tudi policisti in gasilci, bomo organizirali tudi letos, in sicer teden dni pred zaključkom šole, 17. junija 2023, na parkirišču podjetja TIB storitve.

Pridružite se nam in nam pomagajte izboljšati prometno varnost v naši občini!

ZŠAM Ilirska Bistrica

Foto: TK

KOLESARSKA PREIZKUŠNJA

BRKINSKA KLASIKA

27. APRIL

www.visitilirskabistrica.si

NAJEM ELEKTRIČNIH KOLES

Raziskujte aktivno in se odpeljite v srce matere narave. Raziščite Ilirsko Bistrico in Brkine!

Električna kolesa si lahko izposodite vsak dan med 8. in 18. uro, od aprila do oktobra.

REZERVACIJA:

Gregorčičeva 2, 6250 Ilirska Bistrica
+386 40 78 71 78
bike@tic-ilbistrica.si

AKTIVNO »PLANINSKO DRUŠTVO SNEŽNIK ILIRSKA BISTRICA«

S toplejšim in bolj sončnim vremenom prihaja čas za različne aktivnosti v naravi. Planinsko društvo Snežnik je tako v mesecu marcu izvedlo dva planinska izleta.

Prvi izlet je bil organiziran v soboto, 11. marca, v sklopu akcije *Mlad bistrški planinc*. Skoraj 50 učencev ilirskobistriških osnovnih šol in njihovih mentorjev se je podalo na zanimivo krožno pot med tremi vrhovi Čičarije. Ostrič (bolj znan kot Žabnik), Medvižica in Razsušica so vrhovi malo nad 1000 metri nadmorske višine, a vsi različni. Ostrič nas je malo upehal, Medvižica je preizkušala naše plezalne sposobnosti, Razsušica pa je dokazala, da razgled ni nekaj samoumevnega.

Drugi izlet je bil namenjen odraslim in nas je popeljal na Nanoško planoto. 18. marca je bila sončna sobota kot nalašč za precej dolg pohod iz naselja Strane, preko Maja (1142 m), Suhega vrha (1313 m), Votle stene z oknom do jase pri Vojkovi koči pod Plešo (1240 m). Kljub temu da je bilo kar nekaj vzponov po dokaj skalnatem območju in je

celotna tura trajala 8 ur, se je vseh 16 udeležencev na koncu strinjalo, da je bil to res nepozaben izlet in predvsem čudovito preživet dan v naravi.

Vabljeni tako otroci kot odrasli, da se nam pridružite tudi na izletih v aprilu. Ob tem še vabilo k včlanitvi v PD Snežnik, saj s tem podpirate delovanje društva, hkrati pa pridobite kar nekaj ugodnosti, kot sta cenejše prenočevanje v planinskih kočah in ugodnejši nakup vozovnic za vlak.

Dobrodošli!

PD Snežnik, foto: PD Snežnik

UPOKOJENCI S KULTURNIM PROGRAMOM V PREGLED DELA PREJŠNJEGA LETA

Prvo leto predsedovanja predsednice Društva upokojencev Ilirska Bistrica Karmen Šepec se je izteklo. O delu društva in bodočih nalogah so člani društva spregovorili na zboru članov, kjer je predlagano vodstvo takoj pristopilo k delu.

Pevski zbor društva, ki ga vodi Anamarija Surina, je občuteno zapel tri pesmi, predsednik kulturne komisije Franc Gombač pa je zbra-

nim predstavil nekaj pesmi Makse Samsa in Karla Destovnika Kajuha.

Kljub epidemiji so program skorajda v celoti izpeljali, saj sta pevski zbor in recitacijska skupina opravila vse zastavljene naloge, športniki so se udeležili športnih iger naše regije in dosegli drugo mesto v skupni uvrstitvi, balinarji in strelci pa so bili prvi, športniki pa so se udeležili tudi društvenih tekmovanj in gostovanj.

Kar petnajst prostovoljk projekta Starejši za starejše je doseglo skorajda stoodstotno realizacijo nalog in na tak način skrbelo za svoje starejše člane. Izletov in srečanj žal ni bilo, naloge, vezane na nemoteno delo društva pa so bile izpeljane.

V tekočem letu pa se nadejajo izpeljati nove naloge na vseh ključnih področjih, ki jih je v programu predstavila predsednica.

V prijetnem klepetu so večer zaključili z željo, da se sprejeti program dela udeležijo v dobro vseh članov.

*FG
Foto: DU*

20. OBLETNICA ILIRSKOBISTRIŠKIH PLANINSKIH VETERANOV

Minilo je polnih dvajset let, odkar smo se prvič zbrali. Tega leta nas je veliko prezgodaj zapustila naša vedno vedra in nasmejana planinska prijateljica Ada Rolih. Tako smo jo ohranili v svojih srcih do današnjih dni in verjeli, da bi bila zadovoljna, da se zberemo in preživimo lep večer ob pogovoru in obujanju planinskih spominov na izlete v gore in številne akcije na Snežniku ter akcije za našo belo goro Snežnik.

Pobudnica in duša vseh naših srečanj je bila Jožica Knafelc. Prvo je bilo na Topolcu, sledila so srečanja na Sušaku in najpogosteje na Zemonski Vagi. Ko smo se zbrali, nas je z izbranimi besedami pozdravil starosta planinstva na Bistriškem Vojko Čeligoj. Vsa srečanja smo popestrili s predavanji in računalniško projekcijo.

Albert Ličan nam je predstavil izredne alpinistične uspehe AO Obalnega PD v Himalaji. Naš vrhunski botanik Boštjan Surina nas je vodil od cveta do cveta in po cvetnih poljanah od Krna do Komov. Z Edijem Polhom smo bili na inkovskih poteh v Peruju, z Marico Gaberšnik v Kaliforniji in severnem Pakistanu, svoje vtise iz Libanona je predstavila naša čla-

nica Dolores Kastelic, Tomaž Kastelic nam je približal Čile, Darko Benigar pa Grčijo.

Dvajseto obletnico smo posvetili lani premruli Jožici Knafelc. Kljub bolezni nas je spodbujala, naj se dobivamo tudi v prihodnje in za to pooblastila Lilijano Samsa. Po Lilijanini zaslugi smo se 10. marca zbrali v okrepčevalnici Pri Korajžniku. Uvodni nagovor je imela Dora Kalčič, ki se je sprehodila po dvajsetih

letih našega delovanja. Med nami smo pozdravili nekdanjega predsednika PD Janeza Žiberta, pozdrave pa smo poslali tudi Vojku Čeligoju. S trenutkom tišine smo se poklonili naši dragi Jožici. V duhu vseh dosedanjih srečanj smo ohranili vedro razpoloženje in v živahnem klepetu obujali planinske spomine.

Marica Gaberšnik, foto: Marica Gaberšnik

TIB STORITVE

ZA VAŠE VOZILO POSKRIBIMO NA ENEM MESTU

URNIK: PON, TOR, ČET, PET: 07:00–15:00 SRE: 07:00–17:00, SOB: 08:00–12:00

► **TEHNIČNI PREGLEDI VOZIL**

► **PREGLEDI GASILNIKOV**

► **KONTROLA TAHOGRAFA
IN OMEJEVALNIKA**

► **PRENOS TER OBDELAVA
PODATKOV IZ DIGITALNIH
TAHOGRAFOV IN
VOZNIKOVH KARTIC**

► **REGISTRACIJA VOZILA**

► **SPREMEMBA LASTNIŠTVA**

► **ODJAVA VOZILA IZ PROMETA**

► **REGISTRske TABLICE**

► **PLAČILO LETNE DAJATVE
ZA UPORABO CEST**

► **SKLENITEV AVTOMOBILSKIH
ZAVAROVANJ**

modra številka
080 80 19

TIB STORITVE d.o.o., Šercerjeva 17, 6250 Ilirska Bistrica

✉ info@tib-storitve.si 🌐 www.tib-storitve.si

PRVO STOLETJE GOSPE CVETKE MILOTIĆ Z JANEŽEVEGA BRDA

Vstopili smo v novo leto in ko v roke dobimo nov koledar, vedno pregleđamo, kdaj bodo letos prazniki, kdaj bodo kakšni pomembni datumi, okrogle obletnice in nenazadnje, kdaj bomo praznovali rojstne dneve.

Tako sva se ob klepetu s sosedo Vido spomnili, da bo letošnji marec poseben za vaščanko z Janeževega Brda, ki živi na Reki. Desetega marca pred natanko stotimi leti, se je »Pri Kaloštovih« rodila gospa Cvetka Milotić.

Odraščala je s štirimi sestrami in starši. Otroštva ni preživljala za računalniki kot današnja mladina, temveč je od malih nog delala na polju, pasla krave in opravljala gospodinjska dela po hiši ter različna opravila na kmetiji. Kaj hitro je iz otroka zrastle v dekle in tista leta so bila zaznamovana z vojno. Ni ji bilo lahko. Namesto smeha, plesa in zabave je premagovala strah, ko je pomagala partizanom, ki so delovali v Brkinih.

Ker je bila njena družina velika, delo na kmetiji pa ni prinašalo dovolj zaslužka, je po končani vojni odšla s trebuhom za kruhom najprej v Ljubljano, nato pa na Reko, kjer se je zaposlila, spoznala moža in si ustvarila družino. Ves čas in trud je posvetila svojim otrokoma Jasni in

Boru. Leta so tekla, otroka sta si ustvarila svoji družini in tako ji na jesen življenja dneve krajšajo njene vnukinje. Ko ji je čas dopuščal, se je gospa Cvetka rada vračala na Janežovo Brdo in pomagala pri domačih opravilih.

Gospa Cvetka je prva izmed sester, ki praznuje tako visok jubilej. Na domačiji na Janeževem Brdu je ostala sestra Slava, ki bo letos slavila 99. rojstni dan; sestra Tončka, ki si je svoj dom ustvarila v Kopru, pa bo dopolnila 98 let. Sestra Mima je že pokojna.

Gospa Cvetka, ob vašem častitljivem jubileju vam krajani Janeževega Brda voščimo še obilo zdravih, nasmejanih let in vam želimo še veliko lepih srečanj z vašimi najdražjimi. Ob tej priložnosti voščimo vse dobro tudi njenim sestram.

Vida in Martina

Foto: Osebni arhiv Cvetke Milotić

V »UNIVERZO ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE ILIRSKA BISTRICA« VKLJUČENIH KAR 300 SLUŠATELJEV

Članice in člani »Univerze za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica« smo 23. februarja izvedli redni in volilni zbor, ki ju je vodila Dora Kalčič.

Predsednica društva Nevenka Tomšič je podala izčrpno poročilo o delu društva v preteklem letu. Kljub vplivu kovida je ostalo

društvo živo in dejavno. Število članov se je povečalo za kar 20 odstotkov in tudi novi člani so obiskovali eno ali več študijskih skupin.

Izvajali smo pestre izobraževalne programe – jezikovne (angleški, francoski, italijanski, nemški in ruski jezik), geografsko-zgodovinske

ske (spoznavajmo svet in domovino), literarne, računalniške (uporaba Zoom aplikacije, osnovna uporaba pametnega telefona, osnovna uporaba računalnika ter ustvarjanje »Google« računa in elektronske pošte »Gmail«), rekreacijske dejavnosti (pohodništvo, vitalnica, ples), učenje in urjenje ročnih spretnosti (kleknanje, kvačkanje), tematske delavnice (izdelava mila in sveč), kulturne vsebine (kulturna klepetalnica, gledališki abonma), vsebine za osebnostno rast (*Tega živga vse toka*). Vključili smo se v projekt *Kruh nas povezuje* (delavnice za učence, odrasle; vzpostavili nov študijski program *K(r)uharije*). Pred izidom

je publikacija z enakim imenom. Spomladi in poleti je delovala skupina *Zeliščarji* (zeliščarske delavnice in izdaja publikacije *Zelišča iz narave, z domačega vrta ali balkona*).

V programe univerze je vključenih več kot 300 slušateljev. Vsi so iz naše občine, razen osmih, ki prihajajo iz občin Hrpelje – Kozina, Pivka, Postojna, Koper in iz Trsta. Odprti smo za vse generacije, saj se zavedamo, kako zelo sta pomembna medgeneracijsko učenje in sodelovanje, ki ju podpira in izvaja tudi naša univerza. Medgeneracijsko učenje se izvaja v študijskih krožkih, skupinah, ustvarjalnih delavnicah in različnih projektih.

Na ravni univerze sta bili organizirani dve strokovni ekskurziji. Posamezne študijske skupine pa so izvedle tudi več »svojih« strokovnih ekskurzij.

Aktivno smo sodelovali v mreži *Slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje*.

Iz finančnega poročila je razvidno, da smo skrbno gospodarili z razpoložljivimi sredstvi. To je bilo možno, ker smo veliko dejavnosti opravili s prostovoljnim delom.

Volitve novega upravnega odbora in ostalih organov ter predsednice društva so potekale tajno. Tudi v naslednjem mandatu bo društvo vodila prizadevna in zaslužna dosedanja predsednica Nevenka Tomšič.

Zavedajoč se, da je izobraževanje potni list za prihodnost, kajti jutri pripada tistim, ki se nanj pripravljajo danes, je načrt za naslednje študijsko leto zelo bogat. Načrtujemo delovanje že obstoječih in ustanovitve nekaj novih študijskih skupin, obenem pa člani lahko predlagajo tudi nove študijske vsebine oziroma programe. Zbrane je pozdravila gospa Jožica Žibert, predsednica *Društva invalidov Ilirska Bistrica*, s katerim sodelujemo že vrsto let. Številni posamezniki so včlanjeni v obe društvi.

V kulturnem programu, ki je popestril delo zbora, so sodelovali: Ženski pevski zbor Prem, recitatorki Jasna Cimperman in Ivanka Bratovič. Poseben aplavz pa so pozele plesalke novoustanovljene skupine Ta Prave.

Marija Gaberšnik

Fotokolaž: Ivanka Bratovič

»TA PRAVE«

Od oktobra 2022 v okviru *Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje* deluje plesno-rekreacijska skupina *Ta Prave*, ki trenutno združuje 21 ljubiteljskih plesalk. Družimo se enkrat tedensko in usvajamo nove koreografije plesov v vrsti iz vseh zvrsti glasbe: pop, narodna, cuntry, tudi koraki latinskoameriških plesov nam niso tuji.

Vsak mesec povprečno usvojimo eno koreografijo, ki jo nato utrjujemo in večina od njih nam gre že zelo dobro od nog. Za seboj imamo tudi že nekaj uspešnih nastopov, predvsem na povabila različnih društev.

Upamo, da nas bo želja po plesu in druženju še naprej združevala in da je pred nami še veliko sproščenih ter zabavnih plesnih druženj.

Vojka Kovačič

Foto: Ivanka Bratovič

KAKO JE NASTAL MIŠEK BAMI?

V Knjižnici Makse Samsa se je predstavila avtorica pravlјice »Mišek Bami« Nataša Frank, ki otroke razveseljuje z inovativno lutkovno predstavo in knjigo.

Nataša Frank je vzgojiteljica predšolskih otrok, ki je vsakdanje enolično življenje zamenjala za otroško igrivost, zvedavost in nagajivost. S svojim znanjem najmlajšim otrokom na ustnice nariše nasmeh in iskrice v očeh. Z opazovanjem otrok spozna njihove potrebe in želje ter dokazuje, da se s pravo idejo, trmo in delom lahko doseže še tako oddaljene sanje.

Svojo ustvarjalno in inovatorsko pot je pričela s predpasnikom za otroke v jaslјih, ki jih pomiri in razveseli. Ko jih vzgojiteljica vzame v naročje, se otroci lahko poigrajo in izgubijo nelagodje, ki se pojavi, ko so prvič sami brez staršev.

Naslednje leto je Nataša Frank oblikovala vrčevski pripomoček, ki se ga položi na mizo. Otrok si s pomočjo zapiranja zadrge, zapenjanja netov in gumbov odpre vrata in zleze pod mizo. S pomočjo igre se nauči, kako se pravilno obleči in obuti.

Za svoj tretji in najuspešnejši izdelek doslej pa si je zamislila didaktično in interaktivno igračo o svetu barv. Odločila se je za lutkovno predstavo z zanimivim imenom Mišek Bami. Bami je izpeljanka iz imen avtoričinih otrok – Barbara in Miha. Osrednje tri barve, rumeno, rdečo in modro, je inovatorica vpletla v dogodivščine, ki jih na kmetiji doživlja radovedni mišek. Naprstni junak predstave se namreč

potepa po obleki, kjer je vsaka stran druga scena lutkovne predstave. Nataša si je oblačilo sešila sama, poudarki so skrbno izbrani in lepo dodelani, s predstavo pa rada razveseli otroke v vrtcih, zavodih in bolnišnicah, saj pravi, da ji ob pogledu na razigrane malčke zaigra srce.

Nataša je svoje peripetije z Miškom Bamijem zapisala tudi v pravlјici, ki jo je izdala s pomočjo sofinanciranja Lasovega razpisa iz evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Mišek Bami je zaživel skozi ilustracije Maje Lubi, lektorski pregled pa je delo domače slavistke Mete Frank. Prevod pravlјice v angleški jezik je pripravila Manica Baša.

Nataša Frank je dejala, da so za ustvarjalne ideje krivi dolgi sprehodi v naravi, ko je človek umirjen in sam s svojimi mislimi. V mislih ima uglasbitev pesmice, ki že ima tri kitice in refren. Kot pravi, bo svoje popotovanje nadaljevala počasi, z majhnimi koraki do velikih ciljev.

V lanskem letu je bila kreativna avtorica nagrajena s Priznanjem za najlepšo pravlјico med samozaložniki za leto 2021, ki jo podelujeta JSKD in revija Monitor. Za svoj trud in delo je prejela tudi veliko priznanj Gospodarske zbornice Slovenije.

TK, foto: TK

NA OGLED ROKODELSKE MOJSTROVINE DOMAČIH USTVARJALCEV

Drugi vikend v marcu je v Kosezah pri Ilirski Bistrici potekal prodajno-predstavitveni dogodek »Ptički se ženijo«, ki sta ga organizirala Sonja Prosen in Andrej Bergoč, gostitelja turistične nastanitve Belakapa.

Belakapa je odprla vrata gostom lani junija, sami nastanitvi pa dodajajo tudi vsebine, ki predstavljajo in povezujejo lokalne ustvarjalce in rokodelce. Tokrat se je v njihovi *Cvetarni*, prostoru, namenjenem dogodkom, delavnicam in druženju zbralo kar 17 ustvarjalcev, ki živijo in ustvarjajo na bistriškem področju. Rdeča nit ustvarjanja so bili gregorjevo, pomlad, rože in ptički, ljubezen. Leseni ptički, ročno izdelani leseni in kovinski nakit, izdelki iz gline, cvetlične kreacije, ptičje gnezdilnice in druge rokodelske mojstrovine so navdušili obiskovalce. Navdušenje so izrazili tudi ustvarjalci, saj jim možnost predstaviti svoje izdelke javnosti veliko pomeni.

Na dogodku so sodelovali: Jasna Sanković (Lončarna Čarobnica), Martina Vrh (Žaži Wood), Tadeja Pecman Penko (Tadeja Pe-

cman Penko, s. p.), Primož Rojc (Domače Igrače), Urška Vrh (Unikatne čestitke Urška), Petra E. Kožman in Sonja Prosen (Rokovnik Gaja), Andrej Bergoč (Andrejčkov med in gnezdilnice), Brigita Matko (Cvetličarna Ateleje Brigita), Erika Č. Jug (Podobe), Tina Renko (Mimma), Primož Polh (Kntregcaica), Mojca Brezavšček (Čipkolita), Marjan Krelbelj (Studio Avenir), Metka Mikuletič (Mimotho), Karmen Tomažič (Pašta in bašta), Sandi Bobek (Formis) in Sonja Prosen (Sonja Prosen Flower Art).

Sonja Prosen, foto: Sonja Prosen

CEPLJENJE KME (KLOPNI MENINGOENCEFALITIS)

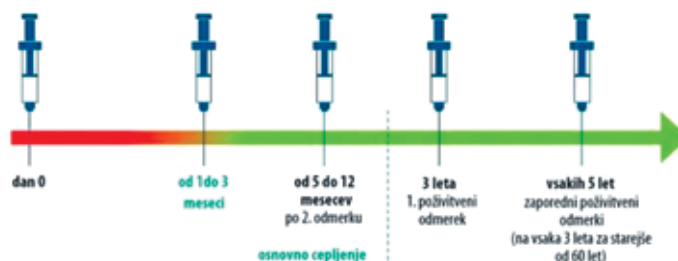
Klopni meningoencefalitis je virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z ugrizom okuženega klopa. Ogroža predvsem ljudi, ki se v obdobju aktivnosti klopov zadržujejo v naravnih žariščih bolezni. Prvi znaki klopne meningoencefalitisa so podobni gripi in se pojavijo sedem do štirinajst dni po okužbi. Pri človeku se lahko pojavi utrujenost, slabo počutje, bolečine v mišicah, vročina in glavobol, kasneje lahko nastopijo znaki, značilni za meningitis, kot so: visoka temperatura, močan glavobol, slabost in bruhanje, lahko celo nezavest in smrt.

Cepljenje je najbolj učinkovit ukrep za zaščito pred klopnim meningoencefalitisom. Cepivo je varno in učinkovito. V Sloveniji je cepljenje obvezno za tiste, ki so okužbi izpostavljeni pri delu: gozdni delavci, lovci ... Priporočamo pa ga vsem osebam od enega leta starosti naprej, ki se gibljejo ali živijo v območju, kjer je klopni meningoencefalitis endemičen. Ob cepljenju se redko pojavijo prehodne reakcije, kot so rdečina in oteklina na mestu cepljenja, slabo počutje ali vročina, ki običajno minejo v enem dnevu. Proti klopni meningoencefalitisu se ne smejo cepiti osebe z akutno vročinsko boleznijo in osebe s hudo alergično reakcijo po predhodnem odmerku cepiva ali s hudo alergijo na jajčne beljakovine.

Priporočljivo je, da se cepljenje s prvima dvema odmerkoma opravi v zimskih mesecih z enomesečnim razmakom, da se vzpostavi zaščita pred boleznijo še pred aktivnostjo klopov. Tretji odmerek sledi čez 5–12 mesecev. Po končanem osnovnem cepljenju je potreben prvi poživitveni odmerek čez 3 leta, nato pa vsakih 5 let do 60. leta starosti. Zaradi narave delovanja imunskega sistema poživitveni odmerki po 60. letu sledijo na tri leta.

Cepljenje je edina učinkovita zaščita pred klopni meningoencefalitisom in je namenjeno vsem ljudem, ki se gibljejo v naravi. Za zagotovitev celovite zaščite pred KME je treba prejeti tri odmerke cepiva.

Običajna shema cepljenja:

Cepljenje ni priporočljivo za osebe z akutno vročinsko boleznijo in za tiste, ki so alergični na jajčne beljakovine ali sestavine cepiva.

Če začnemo s cepljenjem kasneje, npr. v poletnih mesecih, je priporočljivo dobiti drugi odmerek cepiva že dva tedna po prvem, da čim prej dosežemo zaščitni nivo protiteles.

Brezplačno cepljenje proti KME je možno izključno pri osebnem zdravniku oz. pediatru!

V Sloveniji je od leta 2019 v program cepljenja uvedeno tudi cepljenje proti KME, ki ga krije obvezno zdravstveno zavarovanje (osnovno cepljenje oz. trije odmerki). To velja za otroke, ki v tekočem letu dopolnijo eno leto starosti in odrasle, ki dopolnijo 49 let ter za zamudnike. »Zamudniki« za cepljenje proti KME so otroci, rojeni v letu 2021/22 ali kasneje, in tisti odrasli, ki so dopolnili 49 let v letu 2023 ali kasneje (letnik 1970, 1971, 1972).

PREPREČIMO TVEGANO IN ŠKODLJIVO PITJE ALKOHOLA!

Pitje alkoholnih pijač je pogost spremljevalec različnih družabnih dogodkov, vendar alkohol lahko deluje škodljivo in povzroča zasvojenost. Na škodljive učinke alkohola so še posebej občutljivi otroci in mladostniki, pitje alkohola med nosečnostjo pa poleg matere ogroža še nerojenega otroka in mu lahko povzroči trajne posledice.

Alkohol že v nekaj minutah po zaužitju vstopi v krvni obtok in vpliva na delovanje vseh organov, zlasti osrednjega živčevja. Spremeni se lahko posameznikovo razpoloženje in vedenje, upočasnijo se telesne reakcije, zmanjša se sposobnost jasnega razmišljanja, usklajenega gibanja, vpliva pa tudi na pomnjenje oziroma spomin. Dolgotrajno pitje alkohola neugodno vpliva na delovanje vseh sistemov človeškega telesa.

Meja manj tvegane pitja alkohola je določena na podlagi znanstvenih raziskav ter je za moške in ženske različna. Za določanje meje popitega alkohola nam orientacijsko pomaga merilo »meric«. Ena merica alkohola znaša 1 dcl vina ali 2,5 dcl piva ali 5 dcl radlerja ali 0,3 dcl žganja.

Sprejemljive meje za zdrave odrasle moške:

- v enem dnevu ne več kot 2 decilitra vina ali ena steklenica piva ali dve šilci žgane pijače (ne več kot 2 merici na dan);

- ob posebni priložnosti, kot je na primer praznovanje, ne več kot pol litra vina ali 2 steklenici in pol piva ali 1 deciliter in pol žgane pijače (ne več kot 5 meric ob eni priložnosti);
- v enem tednu ne več kot en liter in pol vina ali 7 steklenic piva ali 4 decilitre žgane pijače (ne več kot 14 meric na teden);

Sprejemljive meje za zdrave odrasle ženske, ki niso noseče in ne dojijo:

- v enem dnevu ne več kot 1 deciliter vina ali pol steklenice piva ali eno šilce žgane pijače (ne več kot ena merica na dan);
- ob posebni priložnosti ne več kot 3 decilitre vina ali 1 steklenica piva in pol ali 1 deciliter žgane pijače (ne več kot 3 merice ob eni priložnosti);
- v enem tednu ne več kot 7 decilitrov vina ali 3 in pol steklenice piva ali 2 decilitra žgane pijače (ne več kot 7 meric na teden).

Ob vsem tem naj bi bili vsaj dva dni v tednu povsem brez alkohola.

Nekaj nasvetov, kako piti čim manj alkohola:

- beležimo, koliko alkohola popijemo in popito količino pretvorimo v merice alkohola;
- izogibajmo se tveganim situacijam (npr. dogodkom, kjer je prisotno opijanje) in preživljajmo prosti čas z aktivnostmi, ki ne vključujejo alkohola ter krepijo zdrav življenjski slog (npr. telesna dejavnost, hobiji);
- ohranjajmo nadzor nad popito količino (npr. ne dovolimo, da nam dotočijo kozarec, še preden je prazen);
- seznanimo bližnje, da želimo zmanjšati pitje in jih prosimo za podporo;
- zavedamo se, da imamo pravico reči »Ne!« in se upreti pritisku družbe;
- bodimo vztrajni, saj nam ob prvih poskusih morda ne bo uspelo zmanjšati količine pitja alkohola;
- poiščimo strokovno pomoč.

<https://www.zadusevnozdravje.si/pomagam-sebi/nasveti-za-boljse-pocutje/preprecimo-tvegano-in-skodljivo-pitje-alkohola/>

»DRUŠTVO DIABETIKOV ILIRSKA BISTRICA« V 2022

Ker sladkorna bolezen traja od postavitve diagnoze do konca življenja in lahko pomembno vpliva na kakovost življenja, je dobro sodelovanje v društvu in z društvom ključno za uspeh tudi v prihodnje.

KAJ SE JE V DRUŠTVU DIABETIKOV DOGAJALO V LETU 2022?

Začelo se je takoj po sprostitev covid ukrepov konec marca z občnim zborom, potem pa se je začelo delati s polno paro. Začele so se izvajati meritve sladkorja vsako sredo od 10. do 11. ure in na semanji dan od 10. do 12 ure. Če je med tednom semanji dan, se meritve izvajajo samo na semanji dan. Obenem so tega dne na razpolago vse aktualne informacije.

V juniju smo tradicionalno družabno srečanje pri Novakovem mlinu izkoristili še za izredni občni zbor, na katerem so člani društva izvolili novo predsednico Andrejo Muha, ki prihaja iz medicinske stroke in je zamenjala gospo Andrejo Rebec.

Tedensko se izvajajo naslednje aktivnosti:

- delavnice ročnih del, ki potekajo v prostorih društva na Levstikovi ulici vsak petek in jih
- vodi Venčka Bergoč;
- balinanje moški, ženske – priljubljena športna dejavnost, ki poteka vsak petek tri ure – pozimi v dvorani v Za-

bičah, poleti na balinišču v Kosezah; vodi ga Joško Kalčič;

- telovadba za ženske, ki obsega vaje za moč, gibljivost, ravnotežje, aerobno kondicijo in vaje za okrevanje ter sproščanje, poteka v društvenih prostorih vsak ponedeljek med 19. in 20. uro, razen v mesecu juliju in avgustu; vodi jo športna pedagoginja Barbara Jenko;
- ob sredah imajo članice organizirane vaje za sproščanje, ki jih vodi Jasna Cimperman.

PREVENTIVNA OKREVANJA

V letu 2022 se je indikativnega okrevanja v Šmarjeških Toplicah od 23. 10. do 30. 10. udeležilo lepo število članov društva, saj društvo za tovrstno okrevanje prispeva 50 evrov na člana. Program obsega predavanja, meritve telesnih sposobnosti in druge zdravstvene usluge, ki so vključene v ceno bivanja.

PREDAVANJA

Izvedena so bila tri večurna predavanja na temo *Sestava zdravega krožnika*, ki je bila razdeljena na dva dela: *Res je – ni res* ali *Resnica o sladkorni bolezni*.

Septembra je bil organiziran štiridnevni izlet na Brač. Štiridnevni izleti na hrvaške otoke so postali neka stalnica društva.

V veselem decembru se v društvu spomnimo na starejše od 80 let. Častitljivo starost poča-

Meritve KS v Društvu diabetikov Ilirska Bistrica

stimo z voščilnico in majhnim darilcem. Teh članov društva je bilo kar 83.

Društvo diabetikov je tudi humanitarno društvo. Konec leta 2022 je vsem tistim, ki so v težkem ekonomsko-socialnem položaju, namenilo bon v vrednosti 50 evrov za hrano in druge potrebščine.

V letu 2023 društvo diabetikov čaka še več dela in nadgrajevanja, predvsem pa skrb za finančna sredstva, saj vse navedeno težko izpeljemo samo s članarino.

Vsem občanom in občankam smo na voljo vsak teden v društvenih prostorih. Vabljeni!

Vilko Grlj, foto: Arhiv Društva diabetikov

VADBA ZA BOLNIKE S PLJUČNIMI BOLENJI IN ALERGIJAMI TUDI V ILIRSKI BISTRICI

Organizirana vadba pod vodstvom fizioterapevta bo potekala vsak torek popoldan v Domu na Vidmu. Udeležba je za člane »Društva pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije« brezplačna.

Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije (DPABS) organizira vadbo pod strokovnim vodenjem fizioterapevta, ki vključuje dihalne vaje, vaje za gibljivost, moč, ravnotežje. V društvu združujejo astmatike, alergike, bolnike s pljučnim rakom in bolnike s kronično obstruktivno pljučno boleznijo (KOPB). Včlanjeni pa so tudi podporniki društva, zato vabijo tudi sorodnike, prijatelje, sosede, so-

delavce, ki imajo bolezni dihal, da se jim pridružijo. Doseči želijo zmanjšanje kroničnih bolezni dihal in alergij, omiliti (ekonomske in socialne) posledice bolezni obolenim in njihovim družinam ter tako izboljšati kvaliteto njihovega življenja.

Vadba, ki je za člane društva brezplačna, poteka čez celo leto (razen julija in avgusta). V Domu na Vidmu bo na sporedu vsak torek

od 17. do 18. ure. Vadbe potekajo v manjših skupinah, zato je število mest omejeno in je potrebna prijava. Prijavite se lahko po e-pošti: prijavnica@dpabs.si ali na tel. 01 427 44 44 ob torkih in četrčkih med 9. in 13. uro.

Svojim članom nudijo rehabilitacijski oddih v zdravilišču Strunjan, organizirajo pa tudi srečanja, delavnice, pohode, brezplačno izposajo prenosnih kisikovih jeklenk ter izmenjavo izkušenj.

Vsak torek med 11. in 13. uro na telefonski številki 051 66 33 85 na vprašanja odgovarja zdravnica specialistka za pljučne bolezni. Vprašanja lahko bolniki napišejo tudi po e-pošti: pomoc.pljuca@gmail.com. Ker so nevladna humanitarna organizacija, se na zdravnika lahko obrnejo tudi bolniki, ki niso člani DPABS.

APRIL – BRALNOKULTURNI MESEC V OBČINI ILIRSKA BISTRICA

2. aprila 2023 je bila prav posebna nedelja. Na ta dan se je pred mnogimi leti, natančneje leta 1805, rodil Hans Christian Andersen, danski pisatelj. Najbolj ga poznamo po pravljicah, kot so *Kraljična na zrnju graha*, *Mala morska deklica*, *Cesarjeva nova oblačila*, *Palčica*

in druge. Od leta 1966 na ta dan obeležujemo mednarodni dan knjig za otroke. Letos smo ga praznovali tudi v Ilirski Bistrici. V Domu na Vidmu so nas obiskale kamišibajkarice Vlasta Markočič, Vesna Marion in Sara Grbec, ki so nam ob svojem malem odrčku butaju recitirale pesmi in pripovedovale pravljice, kot sta na primer tisti o nastanku Krasa in ledenih jagodah za hčer grofa iz Školja.

POZOR!

Bralnokulturnih dogodkov v občini Ilirska Bistrica še ni konec!

22. aprila, na predvečer svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic, bo ob 14. uri Občina Ilirska Bistrica v sodelovanju s Knjižnico Makse Samsa Ilirska Bistrica organizirala pohod po Maksini poti.

23. aprila pa se bodo na Placu odvijali izmenjevalnica knjig, branje odlomkov iz najljubše knjige in izpovedi o naklonjenosti do rodne grude.

Še naprej nas spremljajte na občinski spletni strani in družbenemu omrežju Facebook!

Aneja Rože

Foto: Aneja Rože

»FANTJE SPOD ŠILENTABRA« NAVDUŠILI V ILIRSKI BISTRICI

Fantje spod Šilentabra so minulo soboto v Domu na Vidmu pripravili koncert z naslovom »Pesmi s'z stare škrinje«. Po razprodanem koncertu lanskega decembra v Pivki so v enem dnevu razprodali tudi Kettejevo dvorano Doma na Vidmu.

Na koncertu, ki je trajal dobri dve uri, so prišli na svoj račun ljubitelji starejših narodno-zabavnih skladb, saj so lahko prisluhnili pesmim avtorjev, kot so Lojze Slak, bratje Avsenik, bratje Poljanšek, Fantje z vseh vetrov in Otavio Brajko. Fantom spod Šilentabra so se na koncertu pridružili prijatelji iz *Ansambla Osminka*, za posebno presenečenje večera pa

je poskrbel zborček, v katerem se je predstavilo kar osem otrok *Fantov spod Šilentabra* in občinstvu dokazalo, da se talent za glasbo uspešno prenaša iz roda v rod.

Večer prečudovitih starejših narodno-zabavnih skladb in njihove vrhunske izvedbe so obiskovalce tako navdušile, da so nastopajoče nagradili z večkratnim gromkim aplavzom.

Fantom spod Šilentabra sta dva razprodana nastopa na Pivškem in Ilirskobistriškem pred domačim občinstvom zagotovo vlila moči in volje za prihajajoče festivale, na katerih bodo ponosno zastopali naše kraje.

Posnetek koncerta si bo mogoče ogledati na lokalni televizijski postaji TV Galeja.

TK, foto: Eva Penko

RADI BEREMO! TUDI ŽUPAN DR. GREGOR KOVAČIČ

Občina Ilirska Bistrica postaja branju in knjigi prijazna občina, zato podpira vse dejavnosti v podporo razvoju bralne kulture. Poleg številnih dogodkov, ki jih organizira Knjižnica Makse Samsa, smo se odločili, da v Bistriške odmeve uvedemo novo rubriko z naslovom *Bralni kotiček*, v kateri bodo izbrani sogovorniki našim bralcem v vsaki številki izdali njihova priporočila za knjige, vredne branja. Kot prvi se nam bo predstavil župan Občine Ilirska Bistrica dr. Gregor Kovačič in nam zaupal naslove knjig, ki so ga navdušile.

Dr. Gregor Kovačič, kot predavatelj na Univerzi na Primorskem ste nedvomno predelali veliko strokovne literature. Kakšne knjige pa prebirate v prostem času?

Priznati moram, da ravno zaradi posebnosti mojega osnovnega poklica časa za branje druge, razen znanstveno-strokovne literature z mojega strokovnega področja ter gradiva, povezanega z različnimi upravljavskimi nalogami, niti ni zares bilo. Prosti čas pa sem od vedno, in tako je tudi danes, raje namenil športu, rekreaciji in drugim dejavnostim na prostem. Seveda mi je včasih hudo, ko zasledim novico o izidu te ali one dobre knjige ob zavedanju, da je še dolgo ne bom vzel v roke, toda trenutno je tako.

Katere knjige so vam najljubše in katere naslove bi priporočili v branje našim občankam in občanom?

V vseh teh letih sem spoznal in si tudi priznal, in to povem brez kakršne koli zadrege, da mi osebno branje leposlovja očitno ne predstavlja tolikšnega užitka, da bi si zanj posebej vzel čas in hkrati tudi ne take mere sprostitev in oddiha, da bi me bolj povleklo v svet črk, ampak to ne pomeni, da ne preberem prav nobene knjige. Na policah doma je veliko knjig, takšnih in drugačnih. Še vedno najrajši posežem po tistih, ki so vsaj malo povezane z znanostjo, delovanjem našega planeta ter odnosom posameznika in človeške družbe do okolja, narave in človeka samega. Všeč so mi tudi različne monografije s področja zgodovine. Težko bi komurkoli priporočil v branje katerokoli knjigo. Za tiste, ki vas navdušuje kritična misel in nekoliko manj običajen pogled, v branje s področja »poljudne« znanosti priporočam knjigo avtorja Yuvala Noaha

Hararija: *Homo Deus: Kratka zgodovina prihodnosti*; s področja »leposlovja« pa zbirki Kosovelovih pesmi, izdanih pri založbi Sanje, in sicer #Pravica ter #Človek, katerih sporočila so brezčasna.

Kakšen pomen ima branje v človekovem življenju? Kako to, da se je občina odločila, da bo prispevala k razvoju bralne kulture med občankami in občani?

Pomen branja za posameznika je raznolik – od iskanja znanja, navdiha za ustvarjanje do preprostega užitka, meditacije itd. Vsak naj poišče tisto, kar ga ob branju najbolj samoursničuje. Univerzalen pomen branja pa vidim tudi v tem, da se z njim krepita splošna pismenost ter zavest o kulturi lepe slovenske pisane in govorne besede. Tudi sam imam zelo rad lepo slovensko govorno in pisano besedo, seveda v situacijah, kjer ju je potrebno uporabljati. K temu cilju stremim tudi sam.

Foto: Marjan Krebelj

Kot župan si bom vsestransko prizadeval za dvig bralne kulture in kulture lepe govorne in pisane besede, kar se mi zdi v času pospešene digitalizacije in poenostavljanja načinov medsebojnega sporazumevanja prek različnih sodobnih medijev in naprav še kako pomembno. Ni pomembno, iz katere stroke nekdo prihaja, kakšen poklic opravlja, skrb za lep slovenski jezik mora biti skupna naloga vseh.

Kdor bere več kot le kratke vesti na spletnih portalih ali komentarje na socialnih omrežjih, ima znanje in širši pogled na svet. Lažje si oblikuje svoje mnenje, razume procese našega planeta, zapletene soodvisnosti sodobne družbe, lažje sodeluje v lokalni skupnosti. Oblikovalci politik v lokalni skupnosti pa imamo možnost in odgovornost, da prispevamo k dvigu splošne kulture v svojem okolju.

www.visitilirskabistrica.si

vizita
NA
BISTRIŠKEM

15. APRIL
ob 10.00

**PARKIRIŠČE
DOM NA VIDMU**

ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA

ILIRSKA BISTRICA

PREMIERNI KONCERT DOMAČEGA JAZZ TRIA »MIND TREE«

»Mind Tree« je zasedba treh mladih in obetavnih ilirskobistriških glasbenikov, ki so za svoj prvi predstavitveni koncert v Sloveniji izbrali prav domači kraj.

Pianist Matic Štemberger, kontrabasist Peter Smrdel in bobnar Žiga Smrdel ustvarjajo in izvajajo avtorsko glasbo, ki združuje elemente improvizirane in klasične glasbe ter jazz in alternativnih žanrov. Repertoar obogatijo tudi z lastnimi aranžmaji znanih jazzovskih standardov. V aprilu bo izšel njihov prvi avtorski album *Catharsis*, v soboto, 15. 4. 2023, ob 20. uri pa bo v Kettejevi dvorani Doma na Vidmu prav ilirskobistriško občinstvo imelo čast prisluhniti prvemu koncertu tria v živo.

Matic Štemberger je pianist in skladatelj, ki je aktiven na slovenski in avstrijski glasbeni sceni. Trenutno študira jazz klavir na avstrijski Univerzi za glasbo in uprizoritvene umetnosti v Gradcu v razredu vrhunškega nemškega pianista in pedagoga Olafa Polziehna. Je prejemnik dveh zlatih plaket na državnem tekmovanju Tamsig ter Škerjančeve nagrade za izjemne akademske dosežke in zasluge pri umetniškem uveljavljanju Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana. Redno sodeluje z Big Bandom RTV Slovenija, Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija in ostalimi pomembnimi glasbenimi imeni.

Brata Peter in Žiga Smrdel sta kot člana ritem sekcij raznovrstnih skupin že vrsto let izjemno dejavna na slovenski in tuji glasbeni sceni – tako z WCKD Nation kot tudi v sodelovanju s pomembnimi imeni

in skupinami. Znanje sta vpijala pri velikih jazzovskih mojstrih in sta prejemnika nagrade HEMI (The Hub for the Exchange of Music Innovation), ki jo podeljuje Evropska iniciativa za podporo umetnikom in glasbenim strokovnjakom iz srednje in jugovzhodne Evrope (CSEE), zlatih plaket na državnem tekmovanju Tamsig in strokovnega priznanja Zlata piščal, ki ga kulturno-umetniško društvo Zlata piščal podeljuje za izjemne dosežke na področju slovenske popularne glasbe.

Foto: Arhiv »Mind tree«

DOBRODELNI MEKSIKANCİ Z »BEUGA KAMNA«

Meksikanci smo se letos z veseljem predstavili na bistrski povorki, saj smo se prvič združili vaščani iz Knežaka, Koritnic, Zagorja in Bača. Nabralo se nas je okrog 130 in dokazali smo, da mej med vami, občinami in našimi srci ni. Združili smo moči in pripravili zanimivo skupno masko. Vzdušje med maskarami je bilo odlično in z veseljem bomo ponovili naslednje leto.

Naše priprave na letošnji pust so se pričele kmalu po novem letu. Z zbiranjem idej smo imeli kar težave, saj je bilo veliko predlogov. Odločitev je padla in Meksikanci so za letos dobili mesto na »beumu kamnu«. Vsak po svojih močeh je prispeval, da smo se v maski dobro počutili. Meksikanci z »beuga kamna« pa smo za ključek pustovanja pokazali, kako srčni smo in ves prispevek, ki smo ga vlagali v maskare in

je ostal neporabljen, nakazali Fundaciji CTN-NB1 – KORAKI ZA URBANA. Urban s pomočjo staršev zbira denarna sredstva za razvoj zdravila za redke bolezni. V sklad smo prispevali 490 evrov. Vsem otrokom in staršem, ki se borijo z redkimi neozdravljivimi boleznimi, Meksikanci z »beuga kamna« pošiljamo velik nasmeh in spoznanje, da mislimo na njih.

TB, foto: TB

JEZIKOVNI NASVETI

VRTIČKARSKI IZRAZI

Najbrž ste svoje vrtove že prelopatali in sfrezali, zdaj pa že sejete in sadite. Veste, kaj so potaknjenci? Ste do zdaj mislili, da se reče podtaknjenci? Kaj pa zastirka? Za današnjo jezikovno svetovalnico sem poiskala nekaj tipičnih besed, ki jih pogosto slišimo na vrtu ali ob njem in pojasnila njihov pomen ter pravilnost rabe.

Vrtnarstvo ali vrtničkarstvo

Ste vrtnar ali vrtničkar? Gre za podobna, a malenkost različna pojma. V SSKJ najdemo naslednji razlagi:

vrtnarstvo – gospodarska dejavnost, ki se ukvarja z gojenjem vrtnine, okrasnih rastlin

vrtničkarstvo – ljubiteljsko gojenje vrtnine, okrasnih rastlin

Beseda **vrtničkarstvo** pomeni ljubiteljsko vrtnarstvo, kamor se nas najbrž uvršča večina.

Sajenje ali sejanje

SSKJ pravi, da moramo biti pozorni na to, ali dajemo v zemljo semena ali sadike.

sejati – dajati seme v zemljo, da bi vzkliko: sejati pšenico, korenje, peteršilj ...

saditi – dajati sadike v zemljo, kjer bodo rastle: saditi drevesa, koruzo, krompir, zelje, paradižnik, papriko ...

Štihati ali lopatati

Obračanju zemlje z lopato po domače pravimo kar **štihanje**. Gre za pogovorni izraz, ki ga v knjižnem jeziku raje nadomestimo z **lopatanjem**.

Pikirati ali presajati

Presajanju rastlin, da se bolje okorenijo in okrepijo, pravimo tudi **pikiranje**. Izrazu je dal zeleno luč tudi slovar.

Špricati ali škropiti

Gre za neknjižni pogovorni izraz s pomenom razprševati tekočo snov po rastlinah, da se uničijo bolezni in škodljivci. Nadomestimo ga z ustrežnejšo knjižno sopomenko škropiti.

Vrtničarski slovarček

potaknjenc – del rastline, ki se odreže za razmnoževanje

frezanje – obdelovanje zemlje s frezo

praha – jeseni preorana in navadno do naslednje pomladi neposejana njiva

zastirka – kar se uporablja za pokrivanje zemlje, da se zavarujejo korenine ali plodovi

kolobarjenje – sistematično menjavanje kmetijske rastline na določenem zemljišču v določenem zaporedju

osipavanje – obdajanje rastlin z zemljo (osipavati krompir)

cepljenje – postopek, ki omogoči, da s spojitvijo cepiča in podlage kombiniramo lastnosti dveh sorodnih rastlin (cepiti jablano)

dobri sosede – vrste zelenjave, ki se na vrtu odlično ujemajo in bolje rastejo, če jih posejemo/posadimo skupaj

Svoja vprašanja, komentarje in predloge mi pošljite na troj3@gmail.com.

Tamara Rojc, prof. slovenščine

KARTE SO, VLAKA NI

Kaj se zgodi, ko na železniški postaji trčijo različne usode, osebnosti in perspektive? Posameznik lahko pravočasno ali z zamudo spozna, da ga zaznamujejo prostor, čas in drugi ljudje. Da ni gospodar okoliščin, v katere ga postavlja življenje. Da se mora včasih preprosto sprijazniti z dejstvom, da ga na cilj ne bo pripeljal prvi vlak. Da se da smisel vsakdana najti tudi na vmesnih postajah.

V sredo, 22. marca 2023, se je v Žnideršičevi dvorani Doma na Vidmu odvil tretji dogodek iz cikla Večeri Gimnazije Ilirska Bistrica. Januarja smo spregovorili o preteklosti, nadaljevali z glasbenimi vsebinami, tokrat pa smo pozor-

nost usmerili na gledališki oder. Dramska igra z naslovom Karte so, vlaka ni je nastala pri pouku, in sicer v okviru interdisciplinarnega tematskega sklopa *umetnost in kultura*, v katerem se združujejo in uresničujejo cilji jezikov-

nega in umetniškega področja. V tem sklopu sodelujejo dijakinje 2. in 3. letnika gimnazije, rdeča nit aktivnosti pa je raziskovanje različnih umetniških praks, ki so pomemben del človekove identitete. Nastopajoče so se skozi leto seznanjale z različnimi vrstami umetnosti in kulturnega udejstvovanja. Spoznavale so tudi filmske in gledališke poklice in se v podobni vlogi preizkusile tudi same.

Bil je prijeten in dobre volje poln večer.

Mentorici: Tadeja Logar Surina

in Katja Koren Valenčič

Foto: GIB

PRVA POMOČ PRI PSU

Lastniki pri svojih psih poznamo njihova najljubša mesta za praskanje. Vemo, katere najboljše imajo najraje. Vemo celo, kateri smešni zvoki jim bodo dvignili glavo. O psih, ki jih imamo radi, vemo veliko. Toda, ali vemo, kako poskrbeti za njihovo varnost ter jim nuditi pomoč ob poškodbah in boleznih? Tukaj se znanje ustavi pri veliki večini lastnikov.

Zavedajoč se tega, je v mesecu januarju »Kinološko društvo Figolin« skupaj z »Veterinarsko postajo Vetrin« organiziralo predavanje o osnovah prve pomoči za pse. Ob zares odlični predstavitvi dr. vet. med. Nine Krašna in pomoči dr. vet. med. Jane Mršnik (da ne pozabimo tudi Fibi v vlogi demonstratorke) smo izvedeli, kako pomembna sta znanje prve pomoči in pravilno ukrepanje, pa tudi kdaj je bolje stvari pustiti pri miru.

Psi so radovedna bitja ... vedno žvečijo stvari, ki jih ne bi smeli jesti, in odhajajo na kraje, ki jih ne bi smeli raziskovati, toda to je del njihovega čara. Pri tem se lahko pojavijo raznorazne težave, običajno brez opozorila. Napačen korak na razbito steklo, pik ose, trk z avtomobilom ali zaužitje strupa. Ko pride do tega, nam strokovna pomoč velikokrat ni pri roki. Poleg tega lastniki ne znajo natančno sporočiti, kakšna je težava. Za mnoge ljudi je njihov pes resnično najboljši prijatelj, zato se lahko v primeru, da njihov pasji spremljevalec potrebuje zdravniško pomoč, izkaže, da je znanje prve pomoči za pse neprecenljivo.

Zelo pomembno se je naučiti prve pomoči za psa, saj nam omogoča, da hitro in učinkovito ukrepamo v primeru, ko naš pes potrebuje nujno pomoč!

Reševanje življenj: Naučiti se prve pomoči za psa nam omogoča, da hitro ukrepamo in rešimo življenje psa v primeru, ko je to potrebno. Vsaka minuta šteje!

Preprečevanje poslabšanja stanja: Naučiti se prve pomoči za psa nam omogoča, da preprečimo poslabšanje stanja psa. Pravilno izvajanje prve pomoči lahko pomaga zmanjšati bo-

lečine, omejiti krvavitve in preprečiti dodatne poškodbe.

Povečanje samozvesti: Naučiti se prve pomoči za psa nam daje večjo samozvest in mirnost, da lahko v primeru nujnosti hitro in učinkovito ukrepamo. To nam omogoča, da boljše skrbimo za svojega psa in se izognemo morebitnim zapletom.

Prva pomoč lahko pripomore k zmanjšanju stroškov veterinarskih storitev. Pravilna in pravočasna prva pomoč lahko pomaga preprečiti morebitno poslabšanje stanja psa in skrajša trajanje zdravljenja. Če pride do nujnih primerov, kot so huda krvavitve, zlomi kosti ali zastrupitve, lahko hitro ukrepanje in pravilna prva pomoč rešita življenje psa.

Skrb za druge pse: Naučiti se prve pomoči za psa je lahko koristno tudi za skrb za druge pse. Če se na primer srečate s poškodovanim psom na ulici, v parku ali drugje, boste lahko ukrepali hitro in pravilno ter tako pomagali rešiti njegovo življenje ali preprečili poslabšanje stanja.

Naučiti se prve pomoči za psa je ključnega pomena za varno in zdravo življenje vašega psa, hkrati pa vam lahko daje občutek varnosti in samozvesti pri skrbi za druge pse. Ker je bilo

že v prejšnji številki Bistriških odmevom objavljenega dovolj o ukrepih pri nujenju prve pomoči, raje povejmo še nekaj besed o tako imenovani »vedenjski prvi pomoči« oziroma, kako psu pomagamo, da lažje prenese stres.

Skrb za našega kosmatinca je lahko nagrajujoča izkušnja, lahko pa prinaša tudi svoje izzive. Vedenjska prva pomoč za pse je pomemben del zagotavljanja najboljše možne nege vašemu kosmatemu prijatelju. Vključuje razumevanje njihovih potreb in prepoznavanje znakov stiske, nam pomaga bolje razumeti vedenje našega psa in kako mu lahko pomagamo pri obvladovanju stresa, tesnobe ter drugih vedenjskih težav, ki bi lahko vodile v agresijo ali drugo neželeno vedenje. Z učenjem lahko svojemu psu pomagamo, da ostane miren v vsaki situaciji, hkrati pa mu zagotovite čustveno podporo, ki jo potrebuje in se izognite stresu.

Stres pri psih se lahko pojavi zaradi različnih razlogov in ima lahko različne posledice na vedenje in zdravje psa. Simptomi stresa pri psih se lahko razlikujejo, vključno z neustrezno telesno držo, tresenjem, prekomernim lajanjem, prekomernim oblizovanjem, neješčnostjo, drisko, bruhanjem, napadi panike in agresivnostjo.

Pomembno je, da lastniki psov prepoznajo simptome stresa pri svojih psih in ukrepajo. Med ukrepi za zmanjšanje stresa pri psih so redna vadba, spodbujanje pozitivnega vedenja, zagotavljanje pozornosti in ljubezni, zagotavljanje ustrezne prehrane in nega, reden stik z drugimi ljudmi in živalmi ter aktivnosti za zaposlitev psa.

Za veliko psov se lahko zdijo osnovne stvari pri pregledu, tudi rutinskem, strašljive, pa ne zato ker so boleče, ampak zato ker so zanje neobičajne in čeprav je veterinarsko osebje vedno prijazno in nežno, so lahko te stvari strašljive, ker so za psa nenavadne ali se srečuje prvič z njimi kot z povsem novim okoljem in ljudmi. Tesnoba, ki jo čutijo v veterinarski ambulanti, je posledica negativne asociacije, ki so si jo ustvarili ob obiskih. Zanje je to razumljivo, saj večina pride k veterinarju le, če je nekaj narobe ali če je treba opraviti striženje nohtov, čiščenje ušes, cepljenje in odvzem krvi. Zato psi obisk veterinarja povežejo z negativnimi izkušnjami in sčasoma se jim te izkušnje zasidrajo v možganih, zato postanejo tesnobni tudi, ko pridejo le na obisk, čeprav se jim takrat ne dela nič. Najboljši način reševa-

Poskrbite, da se bo vaš pes počutil dobro pri ravnanju z njim. Navajanje psa na redne zdravstvene preglede pri veterinarju bo pripomoglo k temu, da se bo pes navadil na to okolje in postopke, ki se izvajajo. S tem bo obisk veterinarja manj stresen. Na tem mestu naj posebej pohvalim Fibi (mali angleški hrt – Whippet) za izredno

potrpežljivost in sodelovanje. Predavanje se je iz predvidene ene ure razvleklo na dobri dve uri in ves ta čas nam je Fibi potrpežljivo demonstrirala vedenje psa pri obravnavi poškodb, dotikov drugih oseb in stabilnosti psa. To je posledica dobrega dela s psom vodnice Nine Krašna.

nja tega problema je, da jih že zgodaj navadimo na ravnanje z njim.

Če psa naučimo osnovnih stvari, ki so povezane s pregledom, bo obisk veterinarja manj stresen. Ne pozabite, da ravnanje s psom ne pomeni samo, da ga držimo v rokah, ampak je to lahko vse od pregleda tačk, zob in ušes do dotikanja po nogah, glavi in prsih ter dvigovanja repa. To počnemo vsak dan na prijazen način in časovno omejeno ter sčasoma povečujemo tako intenzivnost kot čas, dokler se s tem popolnoma ne sprijazni. Tako kot pri vsakem usposabljanju morate s to prakso nadaljevati vse njihovo življenje, čeprav redkeje. Naj omenim še dve stvari, katere bi morali naučiti svojega psa, da bi se lažje spoprijemal s stresom in okoljem. To sta nagobčnik in kletka.

Navajanje psa na nagobčnik je lahko zelo koristno v nekaterih situacijah, kot so potovanje z javnim prevozom, obisk veterinarja in ob poškodbah. Učenje na nagobčnik ni zahtevno, je pa potrebno vložiti nekaj truda in časa, da se ga navadi. Ko govorimo o navajanju psa na kletko, je važno razumeti, da mora biti kletka mesto, kjer se pes počuti varno in udobno. Kletka pod nobenim pogojem ne sme biti mesto za kazen ali izolacijo, ampak mesto, kjer pes počiva in ima svoj mir pred drugimi.

Tako pri nagobčniku kot tudi pri kletki je pomembno, da psa ne silimo, če se ne počuti udobno. V obeh primerih je pomembno, da damo psu čas, da se privadi brez prisile.

Zelo pomembno za dobro počutje in dolgoživost vaših psov je, da poznate vsaj osnove prve pomoči in znate pravilno ukrepati ob poškodbah ali boleznih. Poznavanje zdravega stanja (dihanje, utrip srca, barva sluznice) je ključno, če hočemo prepoznati bolezen. Prepričan sem, da imate nekateri na desetine slik svojih kosmatincev na telefonu, pa niti ene iz prve pomoči. Priporočam vam, da si jih poslikate in imate vedno s seboj in tudi vsake toliko obnovite gradivo. Prav tako imejte vedno s seboj številko vašega veterinarja. Pri ravnanju s psom ostanite mirni in mu s svojim vedenjem vzbujaite zaupanje. Naučite ga spoznavanja z dotiki, pregledovanja zob, ušes ... Vzemite ga s seboj na veterino tudi, ko greste samo po priobližke ali hrano in ne samo na cepljenje. Če ima čas, zaprosite svojega veterinarja, naj vam opravi krajši zdravstveni pregled. To so stvari, ki se vam bodo pošteno obrestovale, če jih boste redno počeli vsaj v dobi odraščanja vašega psa. S takšnim početjem boste imeli zdravega, srečnega in stabilnega psa, ki vam bo še dolga leta v veselje

Dejan Rolih, KD Figolin

Nekateri psi – tako pasme kot osebnosti – imajo razvito višjo toleranco in prag bolečine. Takšni običajno precej boljše sprejemajo obravnavo pri veterinarju, kar pa seveda ni pogoj. Precej bolj pomembna je psihična stabilnost psa, ki jo ojačujemo z vzgojo in šolanjem.

Na sliki je Kofi (ali Coffi) – mlada in čudovita psička pasme Beauceron, ki je prenašala vse posege brez problemov. Skratka nežna duša.

V PARKU ŠKOCJANSKE JAME UČENCI PROUČEVALI RAZVOJ TURIZMA

V Matavunu so se zbrali predstavniki sedmih od osmih osnovnih šol Mreže šol parka Škocjanske jame (v nadaljevanju MŠ PŠJ), ki so sodelovali pri vsakoletni raziskovalni nalogi v počastitev mednarodnega dneva žena. V šolskem letu 2022/2023 so se pod budnim očesom mentoric posvetili raziskovanju turizma v naših krajih skozi čas.

Letošnja etnološka raziskovalna tema je tako posredno pod drobnogled vzela gospodarsko panogo in obliko družbenega gibanja, ki že stoletja zaznamuje ta prostor in potrjuje trditev letošnje slavnostne gostje doc. dr. Petre Kavrečič, da je turizem star toliko kot človeštvo samo. Naši nadobudni raziskovalci in ustvarjalci so se posvetili oblikam turizma, počitka in dopusta prebivalcev UNESCO biosfernega območja Kras in porečja Reke nekoč ter njihovim spremembam skozi čas. Ilirskobistriško občino so zastopale štiri osnovne šole, in sicer OŠ Podgora, OŠ Pregarje in obe bistriški.

OŠ PODGORA KUTEŽEVO

Učenci izbirnega predmeta Turistična vzgoja 9. razreda Osnovne šole Podgora iz Kuteževa so pod mentorstvom Nataše Zidar in Jane Smajla raziskali, kako so dopustovali Kočanci, rojeni pred letom 1955, in tisti, ki so bili rojeni po letu 1955. Ugotovili so, da so predstavniki obeh skupin v mladosti večinoma ostajali doma zaradi dela na kmetiji in pomanjkanja denarja. Izjema so bile ženske, ki so hodile na organizirana enodnevna romanja na Trsat, Brezje in Sveto goro. Ko so si ustvarili družine, so predstavniki mlajše skupine hodili na enodnevne izlete na hrvaško obalo ali pa na daljše počitnice v kraje, kjer so imela bistriška podjetja svoje počitniške kapacitete. Kot zanimivost so povedali, da razglednice danes

zamenjujejo pametni telefoni in sprotno pošiljanje slik z dopusta.

OŠ ANTONA ŽNIDERŠIČA

Na Osnovni šoli Antona Žnideršiča iz Ilirske Bistrice so učenci 7. in 8. razreda pod mentorstvom Vere in Benjamine Frank izvedli terensko raziskavo *Od furmanov do rock koncertov*. Raziskali so zgodbi dveh zanimivih gostilničark – none Pepce, ki je v 1. polovici 20. stoletja odprla furmansko gostilno Zemon-ska Vaga, in Janje Spetič, ki vodi bar Oranž, ki deluje v sožitju s klubom MKNŽ. Če so se pri noni Pepci zbirali furmani, da so pri njej stehali seno in se zaradi ravbarjev, ki so radi napadali na cesti proti Jelšanam, v konvojih vozili na Reko, pa v baru Oranž dobijo zajtrk nastopajoči v klubu MKNŽ. Ponudba sledi povpraševanju. Gospa Spetič ugotavlja, da je sodoben turist preprost, rad se pogovarja, raziskuje, saj mu nista dovolj le hrana in pijača. To je šele na drugem mestu.

OŠ DRAGOTINA KETTEJA

Učenci od 1. do 7. razreda in 9. razred Osnovne šole Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice so se pod mentorstvom Marjane Rozman, Manuele la Cognata, Mateje Bubnič, Petre Sedmak Strle, Jožice Novak, Helene Iskra, Lature Novak, Erike Čuš, Ane Rozman, Nevice Iskra, Metke Šestan, Nine Močilnikar Sedmak in Martine Petek Gojak posvetili tradicionalnim jedem v sedanji gostinsko-turistični ponudbi krajev, od koder prihajajo. Ugotavljali so, da v občini Ilirska Bistrica prevladujejo izletniški in tranzitni turisti. Slednjih je zgolj v dveh gostilnah tudi do 250 dnevno, zato bi jih veljalo zadržati z gastronomsko ponudbo, obogateno s tradicionalnimi jedmi. Na razstavo so prinesli raznolike izdelke, prototipe kulinarčno navdahnjenih spominkov, zbirko za turiste predlaganih lokalnih receptov, plakate in posnetek pogovora z 92-letno gospo

Štemberger iz Ilirske Bistrice o dopustovanju v preteklosti.

OŠ RUDIJA MAHNIČA - BRKINCA

Učenci od 6. do 9. razreda iz Osnovne šole Rudija Mahniča - Brkinca na Pregarjah so pod mentorstvom Tanje Šuštar na podlagi razgovorov s svojimi starši in starimi starši, zbiranjem fotografij, fotografiranjem in zbiranjem različnih materialnih virov zelo sistematično popisali turizem kot razvedrilo in oddih, kot gospodarsko dejavnost in turistična društva na Pregarjah, Javorju, Rjavčah ter Preložah nekoč in danes. Ugotovili so, da se je med tukajšnjimi prebivalci turizem za oddih in razvedrilo zares razmahnil šele po letu 1991 in da so ti kraji znani predvsem po shodih, pustu, cerkvah, lepih razgledih, najdemo tudi etnološko zbirko, žal pa primanjkuje prenočišč, gostiln in trgovin za morebitne dopustnike.

Kot je zaključila naša letošnja gostja zgodovinarica in etnologinja s Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem doc. dr. Petra Kavrečič, se zaradi negativnih posledic hitrega, nenačrtnega in nepremišljenega turizma danes vračamo nazaj. Poudarjamo lokalni pristop, uporabo vlaka, avtobusnih linij in koles, večje spoštovanje lokalne identitete in lokalnih posebnosti na sploh, večje koristi za lokalne skupnosti in sonaravni razvoj turizma z uporabo lokalnih materialov, izdelkov, pridelkov, proizvodov ter lokalne delovne sile. O trajnostnem turizmu ne moremo govoriti, če svojih krajev ne poznamo, razumemo in spoštujemo. Prav spoznavanje naravnega in kulturnega bogastva UNESCO biosfernega območja Kras in porečja Reke, pomena njegovega ohranjanja, spoštovanja in smotrne nadgradnje pa je od začetkov rdeča nit naše MŠ PŠJ.

Darja Kranjc

Foto: Darja Kranjc in Petra Ružič Žval

EKIPA OSNOVNE ŠOLE ANTONA ŽNIDERŠIČA ZMAGALA NA LOKALNEM PREVERJANJU ZNANJA IZ PRVE POMOČI

IKrožek Prve pomoči in Rdečega križa združuje učence, ki se učijo znanj o prvi pomoči ter razvijajo in utrjujejo vrednote humanosti, strpnosti, solidarnosti in medsebojne pomoči. V času epidemije so dejavnosti potekale v skladu z omejitvami, kar je okrnilo praktično delo. Svoja znanja in veščine so kljub temu razvijali v manjših skupinah in sodelovali v humanitarnih akcijah (zbiranje pomoči za begunce iz Ukrajine ...).

V letošnjem šolskem letu je končno napočil čas, da se vrnemo v stare tire in začnemo z več praktičnimi vajami. S sodelovanjem strokovnih mentorjev (reševalcev) so se naučili ustavljanja krvavitve, ravnanja ob srčnem zastoju ali anafilaktičnem šoku, pomoči pri epileptič-

nem napadu ali popolni zapori dihalne poti in še mnogo drugega. Naučili so se biti aktivni člani družbe, ki pristopijo in pomagajo, ko nekdo potrebuje prvo pomoč.

V soboto, 18. marca, je prišel čas, da svoje znanje pokažejo z drugimi osnovnošolskimi ekipami v naši občini. Tekmovanja, ki je potekalo na OŠ Dragotina Ketteja, so se udeležile ekipe OŠ Podgrad, OŠ Podgora Kutežovo, OŠ Dragotina Ketteja in OŠ Antona Žnideršiča. Po reševanju testov iz znanj prve pomoči in Rdečega križa so se učenci pomerili na treh prizoriščih, kjer so oskrbeli kemično opekline, poškodbo obraza, zaprt zlom podlahti, zaporo dihalne poti, srčni infarkt in oživljali otroka.

Po pregledu rezultatov so razglasili zmagovalca. Zmagala je naša ekipa OŠ Antona Žnideršiča. Čestitamo vsem v ekipi: Angeliki Celin, Matiji Primcu, Rebeki Mirkovič, Eneji Ozbič Primc, Zarji Bergoč in Lari Torjan ter se zahvaljujemo našima imitatoricama Meti Primc in Katjuši Rojc.

Veliko uspeha tudi na regijskem tekmovanju v aprilu!

Darinka Gržina, mentorica

Foto: OŠ AŽ

Z RIMAMI SRCA IN RITMI SVETA DO SREBRNEGA IN ZLATEGA CANKARJEVEGA PRIZNANJA

Na OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica smo v tem šolskem letu lahko še posebej zadovoljni z uspehom svojih učenek na državnem tekmovanju učencev in dijakov s področja slovenščine za Cankarjevo priznanje, ki je potekalo v soboto, 11. marca 2023, na OŠ Spodnja Šiška v Ljubljani.

Učenka **Karin Batista** je v svoji kategoriji (9. razred) pometla z vso konkurenco, saj je njen razlagalni spis ocenjevalna komisija z dr. Igorjem Saksido na čelu ovrednotila z največ točkami, in tako je Karin pod mentorstvom učiteljice Dragice Štemberger Maljavac osvojila **zlat** Cankarjevo priznanje prav posebne vrednosti. Njen uspeh je lepo dopolnila **Vita Mihalič** (8. razred), ki si je s svojim razlagalnim spisom priborila **srebrno** Cankarjevo priznanje, njena mentorica je bila učiteljica Mateja Šepić.

Letošnje tekmovanje za Cankarjevo priznanje za učence (8. in 9. razredov) ter za dijake je nosilo naslov *Rime srca, ritmi sveta*. Naši tekmovalci so se individualno in v okviru dodatnega pouka potapljali v pesniški svet, v njem odkrivali in razkrivali sebe in druge. Ob pesmih iz pesniške zbirke *Romeo in Julija iz sosednje ulice* Vinka Möderndorferja so predstavljali svoje razmi-

šljanje o ljubezni in svetu ter ga povezovali s sporočilnostjo prebranih pesmi. Naloga mentorja v času priprav na tekmovanje je bila, kot je zapisal predsednik državne komisije dr. Igor Saksida, da »... dopušča osebni pogled svojih sogovornikov na poezijo, a jih hkrati tudi vodi k zastrtim (prezrtim?) besedilnim prvinam.«

Tekmovanje je tristopenjsko, na državno tekmovanje ne more vsak. Karin in Vita sta po uspehu na šolskem tekmovanju, ki je bilo 29. novembra 2022, pisali razlagalna spisa še na območnem oz. regijskem tekmovanju, ki je

Karin (desno) in Vita (levo) pred OŠ Spodnja Šiška

potekalo 17. januarja 2023 v Portorožu. Tam sta z močjo in globino svojih misli in besed prepričali ocenjevalce ter se uspeli uvrstiti na državno tekmovanje, ki je bilo organizirano na dveh lokacijah – v Ljubljani in v Zrečah. Na njem je poleg dijakov tekmovalo 176 devetošolcev in 159 osmošolcev iz cele Slovenije in iz zamejstva.

Upamo, da bosta letošnja uspeha na tekmovanju spodbuda za branje in pisanje našim učencem naslednjih generacij.

Aktiv učiteljic slovenščine OŠ Dragotina Ketteja

Foto: OŠ DK

KAJ O SVOJI TEKMOVALNI IZKUŠNJI MENITA UČENKI?

Karin Batista: »Priprave na tekmovanje so bile zelo poučne – vse, kar sem se naučila, mi bo zagotovo koristilo tudi v vsakdanjem življenju. Trud, ki sva ga z učiteljico vložili v priprave za tekmovanje, se je poplačal. Dodala bi, da so pesmi iz zbirke *Romeo in Julija* iz sosednje ulice preproste za branje, a lahko vzbujajo globoke misli. Vinku Möderndorferju se je res uspelo približati svetu najstnikov. Večinoma raje berem prozo kot poezijo, med branjem te pesniške zbirke pa sem imela občutek, da pesmi nagovarjajo prav mene.«

Vita Mihalič: »Med pripravi na tekmovanje za Cankarjevo priznanje sem se naučila veliko novega in pridobila dragocene izkušnje, ki mi bodo prišle prav pri sprejemanju književnih besedil in pisanju o njih. Vem, da sem zdaj pri tem lahko bolj samozavestna.«

VABIMO NA BREZPLAČNE ON-LINE ODDAJE »HITRA ZNANJA«!

OŠ Antona Žnideršiča
OE LJUDSKA UNIVERZA
Ilirska Bistrica

HitRa znanja je mesečna videocast oddaja, kjer vam v 45 minutah strokovnjaki iz prakse podajo aktualne informacije o trgu dela in razvoju zaposlenih. Vsaka naša epizoda je predvajana v živo kot webinar. Lahko se nam pridružite v živo in sooblikujete oddajo z vašimi vprašanji. Organizirajo jih Zveza ljudskih univerz Slovenije, Cene Štupar in kadrovska družba Trenkwalder.

Informacije in znanja so namenjena kadrovskim službam, vodjem in direktorjem oz. vsem, ki se ukvarjajo z razvojem in vodenjem zaposlenih ter posameznikom, ki jih zanimajo tovrstna vprašanja.

Do informacij o omenjenih vsebinah in do samih vsebin lahko brezplačno dostopate na spletni strani Ljudske univerze Ilirska Bistrica: www.lu-ilirska-bistrica.si, in sicer v zavihku *HitRa znanja*.

V živo se jim lahko pridružite prek aplikacije ZOOM. Vsi tisti, ki oddaje niste mogli spremljati v živo ali si jo želite ponovno ogledati in

poslušati, lahko z zamikom prisluhnete podcastu ali pa si ogledate posnetek oddaje.

V prvi oddaji *Trendi na trgu dela in kako naj se HR pripravi nanje?* boste spoznali, kaj strokovnjaki napovedujejo glede trga dela v Sloveniji in širše. Izvedeli boste, kako se podjetja prilagajajo trenutnim trendom v gospodarstvu in kako rešujejo kadrovske krize.

V drugi oddaji *Nevidni del praznikov* so strokovnjaki spregovorili o stiskah in osamljenosti sodelavcev, kar pogosto spregledamo. Prav v času praznikov se stiske in osamljenost še poglobijo, zato je pomembno, da jih znamo prepoznati in skladno z njimi tudi ukrepamo.

Tretja oddaja *Zaposlovanje tujcev* se poleg postopka zaposlovanja tujih sodelavcev dotakne tudi učenja slovenskega jezika v praksi in odgovori na vprašanje, kako dolgoročno zadržati sodelavce v podjetju.

Tema iz prejšnje se nadaljuje tudi v četrto oddajo, ki se posveti medkulturnosti v organizacijah in integraciji tujcev v delovna okolja.

Informacije o učenju slovenščine za tujce v povezavi z novim zakonom o tujcih, ki stopi v veljavo 27. aprila 2023, lahko spremljate na naši spletni strani.

Pridružite se nam!

BEREMO Z ZAJČKOM MAKSIJEM

V sodelovanju s Knjižnico Makse Samsa smo oktobra začeli projekt predšolske bralne značke, s katerim smo želeli spodbuditi branje v družini in otroke navajati na obisk knjižnice, izposajo in spoštljiv odnos do knjig.

Otroci so se brezplačno vpisali v knjižnico, v vrtcu pa prejeli letak s priporočenim seznamom knjig. Knjige iz seznama so za izposajo v knjižnici pripravljene v posebnem kotičku.

Otroci s starši obiščejo knjižnico, si izberejo in izposodijo knjigo ter jo doma preberejo. Ko se otrok čuti pripravljenega, prinese knjigo v vrtec in jo na svoj način predstavi vzgojiteljici. Da je pripovedovanje otrokom lažje, jim pri tem pomaga plišasta igračka zajček Maks. Dobili smo ga s strani knjižnice in ima v našem vrtcu prav poseben kotiček, kjer čaka na otroke.

Projekt smo začeli oktobra in ga bomo zaključili konec maja. Vsi otroci, ki so sodelovali pri bralni znački ter predstavili dve oziroma tri knjige glede na starost, bodo ob zaključku prejeli priznanje za osvojeno predšolsko bralno značko.

Otroci z veseljem prinesejo knjigo v vrtec, vzamejo zajčka Maksija in pripovedujejo, kaj so doma prebrali. Začetna negotovost pri samostojnem pripovedovanju se je s številom prebranih knjig zmanjšala. Otroci postajajo bolj samozavestni pri predstavitvi slikanic in z veseljem prinašajo knjige tudi takrat, ko bi lahko bralno značko že zaključili.

Vzgojiteljice smo vesele otrokovega napredka in odnosa do branja. Zahvalile bi se staršem za pomoč in sodelovanje pri bralnem projektu, ker ga brez njihove pomoči ne bi mogle izpeljati.

Zahvala gre tudi Knjižnici Makse Samsa in knjižničarkam, ki so pripravile projekt, lutke zajčka Maksija in nas spodbujajo k razvoju bralne kulture.

Strokovne delavke Vrtca Antonina

Foto: Vrtce Antonina

LUTKOVNA PREDSTAVA »MEDVED, LISICA IN VEVERICA«

Otroci iz vrtca Antonina smo v petek, 3. 2. 2023, v okviru projekta *Beremo z zajčkom Maksijem* z veseljem obiskali Knjižnico Makse Samsa. Tam sta nas pričakali prijazni knjižničarki Tamara in Vlasta, ki sta nam zaigrali lutkovno predstavo *Medved, lisica in veverica*. Med ogledom smo se zelo zabavali in nasmejali. Na koncu smo se lahko tudi mi preizkusili v vlogi igralcev in veselo nastopali z lutkami. Bilo je lepo!

Otroci in vzgojiteljice iz Vrtca Antonina, foto: Vrtec Antonina

MLADI KNEŠKI PODJETNIKI Z INOVATIVNIM IZDELKOM NA DRŽAVNO TEKMOVANJE

V četrtek, 9. marca 2023, se je skupina fantov iz Osnovne šole Toneta Tomšiča Knežak udeležila Regijskega podjetniškega tekmovanja »Popri« v Novi Gorici. S svojo idejo ekološkega ovitka za mobilni telefon so prepričali komisijo in si priborili mesto v finalu.

Tijan Penko, Tjaž Fatur, Valter Kapelj in Miha Kapelj so pod okriljem Mrežnega podjetniškega inkubatorja Perspektiva, Jureta Gustinčiča in Tanje Blažek iz OŠ Knežak vse od novembra 2022 razvijali idejo o stoodstotno razgradljivem ovitku za telefon. Učenci so v času zorenja

ideje naleteli na marsikatero oviro, a so jo s pomočjo lokalnih podjetnikov in mentorjev uspešno premagali.

Do finalnega tekmovanja, kjer se bo predstavilo 12 najboljših ekip iz celotne Slovenije, kneške osnovnošolce čaka še precej dela. Idejo bodo dodatno razvili, zato

bodo veseli vsake podpore lokalnega okolja bodisi v znanju bodisi v spodbudni besedi.

Dan »D« bo 4. aprila, ko bodo mladi inovatorji predstavljali OŠ Toneta Tomšiča Knežak, občino Ilirska Bistrica, Mrežni podjetniški inkubator Perspektiva in vse mlade iz Primorsko-notranjske regije na državnem tekmovanju.

Iskreno se zahvaljujemo Lokalni akcijski skupini Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, ki s sofinanciranjem omogoča usposabljanje učiteljev na področju podjetništva in opolnomočenje mladih.

Držimo pesti, da bo našim učencem uspelo prepričati strokovno komisijo!

Tanja Blažek, foto: OŠ TT

ILIRSKA BISTRICA BO PRVIČ V ZGODOVINI PARTNER DIRKE PO SLOVENIJI

Ilirska Bistrica bo prvič v zgodovini partner dirke po Sloveniji. Podrobnosti o etapi, ki jo bomo gostili v naši občini, bodo znane sredi aprila, ko bo objavljena celotna uradna trasa dirke.

Dirka, ki bo dolga pet etap, bo potekala med 14. in 18. junijem.

Ponosni smo, da smo del te zgodbe tudi mi!

Robi Jenko
Foto: arhiv TIC
Ilirska Bistrica

KOLEDAR DOGODKOV

april - 2. maj	Velikonočna razstava, Grad Prem
april – 31. oktobra	Najem električnih koles, TIC Ilirska Bistrica
12. april ob 18. uri	Prihod Slovanov in jezikovna podoba časa, Žnideršičeva dvorana
12. april	Izdelava plakata s spletnim orodjem Canva, LU Ilirska Bistrica
13. april od 9. do 13. ure	Podjetniško svetovanje z RRA Zeleni kras, Občina Ilirska Bistrica
15. april ob 10. uri	Vizita na Bistriškem, parkirišče za Domom na Vidmu
15. april	Čistilna akcija
15. april ob 20. uri	Premierni koncert jazz tria »Mind Tree«, Kettejeva dvorana
17. april ob 18. uri	Koncert trobilcev Umetniške Gimnazije Koper, Glasbena šola Ilirska Bistrica
18. april	Izdelava videoposnetka s spletnim orodjem Canva, LU Ilirska Bistrica
19. april	Oblikovanje življenjepisa s spletnim orodjem Canva, LU Ilirska Bistrica
21. april	Noč knjige in kulinarike, Gimnazija Ilirska Bistrica
22. april ob 14. uri	Pohod po Maksini poti, Knjižnica Makse Samsa
22. april	Dan odprtih vrat in izmenjevalnica oblačil z Ruševci
23. april	Izmenjevalnica knjig, branje odlomkov iz najljubše knjige in izpovedi o naklonjenosti do rodne grude, Titov trg
25. april	Večer ljubiteljev e-iger, Gimnazija Ilirska Bistrica
27. april	Brkinska klasika
13. maj	Slavnostna akademija ob 70-letnici Ruševcev

*Vsa toplina tvojega srca
in vsa tvoja ljubezen
ostajata za vedno z nami.*

ZAHVALA

BORIS STOPAR

(4. 5. 1956 – 16. 2. 2023)

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, nonota, pranonota, brata, strica in tasta se iskreno in iz srca zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, z nami delili bolečino izgube in nam namenili tople besede sožalja in tolažbe. Hvala za darovano cvetje in sveče.

Iskrena hvala LD Bukovca, sošolcem 4. C gimnazije Postojna, sodelavcem Plame-Pur in Termoplasti-Plama, vaščanom KS Starod, Mune, Podgrad in Suhorje. Zahvaljujemo se župniku Andreju Vončini za pogrebni obred, Mateji Maljevac in Marijanu Boštjančiču za čustven govor, uslužbencem JP Komunala Ilirska Bistrica in pevcem iz Košane. Velika hvala vsem, ki ste bili z nami v tako velikem številu na poti k zadnjemu počitku našega dragega Borisa.

Žalujemo: njegovi najdražji

*Ne jočite ob mojem grobu,
nisem tukaj in ne spim.
Tisoče vetrov sem,
diamantni lesk na snegu,
sončni žarek na zelenem klasu,
rahli dež jeseni.
Ko prebudite se v tišini jutra,
sem zamahi ptic prepevajočih,
ki krožijo po nebu.
Zvezda sem, njena blaga luč v noči.
Ne jočite ob mojem grobu, nisem tukaj.*

ZAHVALA

JOŽA KIRN

(18. 6. 1946 – 27. 2. 2023)

Po dolgi bolezni se je od nas poslovila naša draga Joža in odšla v svoj dom, ki ni od tega sveta. Bog je videl, da je postala utrujena, jo objel in ponesel s seboj, vendar nas smrt vedno preseneti, vedno nas ujame nepripravljene, da bi nekoga izpustili iz svojega življenja.

Hvala ti, Joža, da si bila naša mama, nona, prijateljica ... Spominjali se te bomo po tvojem prešernem nasmehu, prijaznosti in pripravljenosti, da nam prisluhneš. Hvala ti! Dnevi ne bodo isti brez tebe. Čuvali te bomo v srcu in tam boš ostala ter hodila z nami skozi življenje. Čudovito je imeti angela na nebu.

Hči Elizabeta ter sinova Roman in Leopold z družinama se zahvaljujemo vsem, ki ste ji v teh letih stali ob strani, jo obiskovali in ji popestrili dneve. Hvala, vsem sosedom, posebej sosedi in prijateljici Sonji, ki ji je poleg družine stala ob strani v težkih trenutkih in zadnjih dneh. Zahvaljujemo se osebju Doma starejših občanov Ilirska Bistrica za pomoč in spodbude v vseh teh letih.

Potrošniški krediti

Uresničite želje tu in zdaj.

Vabljeni na Primorsko!

- Izjemno ugodne obrestne mere
- Fiksen mesečni obrok
- Brez stroškov odobritve
- Brez stroškov vodenja kredita

Bančništvo. Tukaj. Zdaj.

www.phv.si

NAGRADNA KRIŽANKA BISTRIŠKIH ODMEVOV

					AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	FIKSI ZNESEK PLAČILA POVPREČ- NINA	PREDMET ALI SNOV, S KATERO SE KAJ OBLOŽI	DANIEL RADCLIFFE	SVINJSKA ZAREBR- NICA	OKENCE	VALČEK	GLASBENIK SMOLAR	NICOLAS ANELKA	OBČUTEK, TAKT	SRČIKA, SREDIŠČE	TAT, KRA- DLJIVEC
					DOBRA IZOBRA- ŽENOST											
					MAGIČNA BESEDA											
					VLADIMIR LAMUT			RALLY ZVITO- REPKA					HČERIN MOŽ TRŠI OVOJ SEMENA			
					MAJHEN ŠOLEN POSODA ZA PEPEL UMRLEGA							SREDNJE DOLGO KRILLO KOS MESA BREZ KOSTI				
									PREDSED- NIK UEFA (ALEKSAN- DER)							
					REDKA TEŽKA KOVINA (Er)	DRAMA HENRIKA IBSENA	DEŽELA VALIŽANOV PRIPAD- NICA ITALOV		KIRURG BRECELJ BOGAT HOTEL V PARIZU					NELA ERŽIŠNIK SOLZNA ŽLEZA		
STAREJŠI ČLAN DRUŠTVA								IGRALEC DOUGLAS PISEC IZ PREMA (GVIDO)				HRVAŠKA PEVKA (JOSIPA) SMUČ				
PLOČNIK								CHRIS ISAAK NASVET, PODUK		MRVA MLADJE, OBRASTEK					PREKRITJE KOVINE S TANKO PLASTJO CINKA	KNJIGA Z EVANGELIJI
VISOKA TRAVA S ČRTALA- STIMI LISTI							IZVEDENEC V ANATO- MIJI ETBIN KRISTAN					EVROPSKO GOROVJE LAZ, ROVT				
IRANSKA DENARNA ENOTA					ŠTEVILKA 1 ŽIVALSKI DETEKTIV VENTURA			SKUPINA PEVCEV SANKAČ					KLIC, POZIV KORIST, HASEK			
ŽIGA JEGLIČ			RASTLINA S TRNI FR. MODNI KREATOR (CHRISTIAN)					MAJHNA RJUHA 4. IN 6. ČRKA								
POMOČ: OBRAD SMOJ UNUK WALES	SKRBNIK, REJNIK	DAVŠČINA V STARI AVSTRIJI AM. PEVKA GRANDE				ORGANI- ZEM Z MUTACIJO	SIKAJOČI PLAZILEC LENNON. VDOVA (YOKO)					GLAVNO MESTO ESTONIJE SIVINA, SIVOTA				
ITALIJAN- SKI RTV			TOVARNA POSODE V CELJU VERSKA LOČINA				JEZERO S POŠASTJO (LOCH) ZEMLJIŠKA KNJIGA					GLEDA- LIŠKA POPEVKA TEKOČE ZLATO				
ITALIJAN. PEVEC RAMAZ- ZOTTI				NAŠA ŠAHISTKA (LAURA) ŽABJA NOGA				FILOZOF HRIBAR FIATOV MODEL						KAREL ERBEN NAŠ ROCK BAND		
DIREKTOR- SKI URAD										OBJESTNI UNIČE- VALEC APETIT PRI JEDI						
NATAŠA ABRAM			GLAS VRANE SALMAN RUSHDIE				POKOPA- LIŠČE CLINT EASTWOOD						JUŽNO- AMERIŠKA KUKAVICA UMBERTO ECO			
JAVNO- UPRAVNI ORGAN NA DOLOČENI STOPNJI								OTROŠKA NEGOVALKA								
ČLOVEŠKI ZNAČAJ								GEOMET- RIJSKO TELO, OSMEREČ								

Geslo nagradne križanke pošljite na naslov: **Bistriški odmevi**, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica s pripisom »Nagradna križanka«, najkasneje do 25. aprila 2023 ali na elektronski naslov: odmevi@ilirska-bistrica.si

»Žaži Wood« poklanja 3 nagrade:

1. nagrada: ptiček iz lesa | 2. nagrada: posodica | 3. nagrada: posodica

Geslo prejšnje križanke: »Kozmetični studio Katja« Izžrebali smo tri nagrajence:

1. kriolipolizo prejme **TJAŠA FAJDIGA**, Šembije 85, 6253 Knežak,
2. permanentno lakiranje nohtov prejme **KRISTINA VERBANAC**, Gubčeva 3, 6250 Ilirska Bistrica,
3. strojno limfno drenažo prejme **JOLANDA SLAVEC**, Knežak 132/a 6253 Knežak.